

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	3
II. Az interneten működő információhordozó világháló	4
1. Erényei, hátránya.....	6
2. A weblapok szerkezeti felépítése	8
a. <i>Megjelenített háttér</i>	8
b. <i>Szöveg</i>	8
c. <i>Képek</i>	9
d. <i>Linkek</i>	9
e. <i>Logók</i>	9
III. Sikeres weblapkészítés titka	10
1. Hogyan jelenítsünk meg weboldalt a weben?.....	10
2. A weboldalak sikerének bizonyos jellemzők alapján	11
3. Webhely kialakítása	11
a. <i>Tervezés</i>	12
b. <i>Megvalósítás</i>	12
IV. A web arculata.....	13
1. A szép honlap és a működő honlap feltételei.....	13
2. Általános alapelvek	14
3. Megvalósítás lépései	15
4. A leggyakoribb web design hibák	16
V. A weblap kivitelezése során alkalmazott technológiák	16
1. HTML	16
A) <i>Története</i>	16
B) <i>Szimbólumai</i>	17
C) <i>Fő részei</i>	19
2. XML, XHTML.....	19
A) <i>Különbségek a HTML 4-től</i>	20
a. <i>Formázottsága</i>	20
b. <i>Írásmód</i>	21
c. <i>Kötelező kezdő és záró címkék</i>	21
d. <i>Attribútum-értékek használati módja</i>	21

<i>e.</i>	<i>Az üres elemek.....</i>	<i>21</i>
<i>f.</i>	<i>'Köz'-ök használata .....</i>	<i>21</i>
<i>g.</i>	<i>Script és Style elemek.....</i>	<i>21</i>
<i>h.</i>	<i>Az 'id' és 'name' attribútumok.....</i>	<i>22</i>
<i>i.</i>	<i>Kompatibilitás.....</i>	<i>22</i>
3.	Dreamweaver MX.....	22
4.	Az NVU honlapszerkesztő program	25
5.	Adobe Photoshop	32
 VI. A régi és az új honlap készítésének menete		35
 VII. A webhely bemutatása		41
A.	Bal oldali menüpontok	42
a)	A könyvtár bemutatása.....	42
b)	Elérhetőség	43
c)	Könyvtári tagok.....	43
d)	Könyvtári állomány.....	43
e)	Kölcsönzés	44
f)	Olvasási szokások	44
B.	Felső menüpontok	44
 VIII. Befejezés		45
 Felhasznált irodalom.....		46

I. Bevezetés

Az embernek, mint társas lénynek az alapvető igénye, hogy a gondolatokat, ismereteket megossza embertársaival. Minden közlés az önkifejezés egy formáját jelenti, legyen az sziklarajz, tánc, vers, regény, fénykép, film - vagy akár egy weblap. E szereplő közlési módok művelői többnyire művészek. Akkor a fenti lista alapján a weblapkészítés is művészet lenne? Olykor valóban. Azonban a művészi közlésmódok mellett, a kommunikációs műfajok, csatornák között is kialakultak olyanok, melyek számára nem az önkifejezés a legfontosabb cél, hanem ismeretek, információk nyújtása, elérhetővé tétele. A hagyományos és elektronikus sajtó – s vele a web is, a szakkönyvkiadás, sőt a könyvtári tájékoztató munka és annak termékei is ide sorolhatóak. A könyvtárakban és az információs központokban dolgozó szakemberek, például a könyvtárosok, dokumentátorok, újabban informatikusok rendelkezésre bocsátották a felhasználó számára fontos információkat. A hagyományos dokumentumok tartalmi feltárásának olyan „melléktermékei” születtek, mint a recenziók, (annotált) bibliográfiák, szemlék – amelyek hatékonyan segítettek/segítenek az információforrások közötti eligazodásban. Az új információs közeg, a World Wide Web megjelenésével és elterjedésével, a szakemberek előtt új kihívások jelentek meg: az itt fellelhető dokumentumok feltárása, illetve az új kommunikációs csatorna hatékony használata az ismeretek terjesztésében. Válaszként pedig elkészültek az első linkgyűjtemények, webkalauzok és ismeretterjesztő weblapok.

Munkahelyem, a Diószegi Sámuel Közép- és Szakképző Iskola is rendelkezik ilyen saját weboldallal, mellyel biztosítja az információt képzéseiről az internetezők számára. A honlapra látogatók viszont, a könyvtárról nem tudnak információhoz jutni. Pedig az iskola könyvtára az utóbbi egy évben jelentős fejlesztéseken megy keresztül, új épületbe költözött, új polcrendszereket, bútort, számítógépeket kapott. Folyamatos fejlesztés alatt áll. Innen jött az ötlet, hogy még egy valami hiányzik a fejlesztés folyamatából. Legyen egy külön weboldala is! Ezért választottam szakdolgozatom témájaként az iskola könyvtári honlapjának elkészítését.

A közelmúltban már készítettem egy belső hálózatról elérhető weboldalt, ám az Internet-technika fejlődésével, az internetezők számának növekedésével és a felhasználói igények változásával a oldalak arculata is változik, amit – a sikeres

működés érdekében – figyelembe kell venni, és fejleszteni, mert a már meglévő honlap kialakítása nem tükrözte ezt a szemléletmód váltást.

A témaválasztásom találkozott az intézmény vezetőjének elképzelésével is, aki teljesen szabad kezet adott a site kialakításában. Az elképzelésem, hogy egységes koncepcióval, esztétikus megjelenéssel, folyamatos frissítéssel jelenjen meg az iskola a világhálón, számára is jó ötletnek tűnt. A feladat nagy kihívást jelentett számomra, mert az egyetemi gyakorlatokon kívül nem tanultam komoly honlapkészítést, és az alkalmazott *Macromedia* programcsomag fejlesztői környezetét is ezen a projekten keresztül ismertem meg.

A szakdolgozat egy ilyen ismeretterjesztő honlap sajátosságait mutatja be. Bemutatja a weblapkészítéshez szükséges HTML, XHTML és weblapkészítő alkalmazások ismertetését, mint a DreamWeaver és az NVU. A diplomamunka első része három nagyobb fejezetben foglalja össze a bevezetés után a honlap készítés menetét, a design sajátosságait az olvasó elé tárva, valamint a weblapkészítés lépéseit - külön tárgyalva a közzétételre szánt anyag tartalmi, formai előkészítését, az alkalmazható technikákat és mindazokat a szempontokat, melyekre egy jól használható weblap összeállításánál tekintettel kell(ene) lenni. Ezt követően az „Diószegi Sámuel Közép- és Szakképző Iskola Könyvtárának weboldala” c. weblap kivitelezését bemutatva, konkrét példákkal szemlélteti az alkotó munka érdekességeit, nehézségeit.

A bevezető rész végén szeretném megköszönni témavezető tanáromnak, Dr. habil. Boda Istvánnak a segítségét szakdolgozatom elkészítésében.

II. Az interneten működő információhordozó világháló

Az *Internet* egy angol származású, nemzetközileg elterjedt szó, amely magyarul annyit jelent, hálózatok hálózata, úgynevezett TCP/IP-alapú hálózat.

„Transmission Control Internet Protocol: Az a speciális szabvány, illetve rendszer, amely az Internet magját alkotó hálózatokon az információk átvitelét előírja, végzi.”¹

Mivel ez a protokollkészlet több hálózatnak is alapja, ezért a globális hálózatot helyi hálózatok, intranetek, különböző távolsági hálózatok alkotják. Az

---

¹ Nagy Tibor: Az Internet alapjai. Szalay Könyvkiadó, 1997. 154.o.

egész világot körülölelő számítógép hálózatokat összefogó hatalmas rendszer. A hálózatos rendszer egyfajta kibertér, amely a valódi világ mellett alternatív teret biztosít, mely manapság már az emberek mindennapjainak a részeként jelenik meg. Az Internet a számítógépek összekapcsolásából jött létre, hogy az egymástól teljesen különböző hálózatok tudjanak egymással kapcsolatba kerülni, például elektronikus leveleket cserélni, állományokat továbbítani. Ezalatt az adatok a legkülönbélebb fizikai közegekben továbbítódnak telefonvonalak, különböző kommunikációs műholdak vagy hálózati kábelek közreműködésével. Ez azt jelenti, hogy az internet a módja annak, hogy az egymástól különböző hálózatokat összekössük avégből, hogy egymással kommunikálni tudjanak, azaz nem fizikai hálózat. Ezek az internethez kapcsolódó hálózatok mindegyike önálló életet él.

*Az Interneten működő információhordozó világháló neve angol eredetiben **World Wide Web**, WWW vagy röviden Web. Az alapelveit Tim Berners-Lee, a CERN részecskefizikai kutatóközpont munkatársa dolgozta ki 1989-ben. „Magába integrálta az eddigi összes Internetes szolgáltatást, ezzel egyszerűbbé tette az információ elérését és továbbítását mások felé. Manapság ez az egyik legfontosabb hirdetési hely az Interneten.”²*

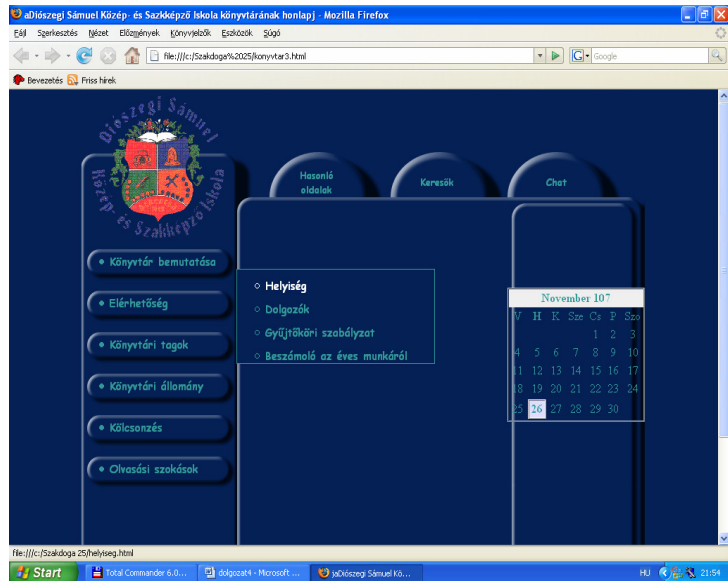
A három szabványa: URL (*Uniform Resource Locator*), amely az egyes oldalak egyedi címeit adja meg. A másik a HTTP (*Hyper Text Transfer Protocol: hipertext átviteli protokoll*), ami megadja az információ-küldésnek a hogyanját a böngésző és a kiszolgáló között. A harmadik a HTML (*Hyper Text Markup Language: hipertext leíró nyelv*). Ez adja meg az eszközökön való megjelenítéshez szükséges információkódolás eljárását. E rendszer háló jellegét leginkább az jelöli, hogy olyan hiperlinkekkel összekötött dokumentumok rendszerének tekinthető, melyek a háló csomópontjainak számítanak. Ezeket webböngésző program segítségével tudjuk elérni, és amelynek segítségével képesek vagyunk megjeleníteni, megnyitni az egyes háló csomópontokat, azaz a dokumentumokat, „weblapokat”. A felhasználó a lapokon található további linkek segítségével újabb lapokat kérhet le, amelyeken újabb és újabb linkek lehetnek, amelyeken keresztül egy vagy több lépésben tetszőleges csomópontokhoz eljuthatunk.

---

² Nagy Tibor: Az Internet alapjai. Szalay Könyvkiadó, 1997. 93.o.

Ennek figyelembevételével készítettem el a honlapomat. Az oldalak mindegyikéről újabb linkek érhetőek el, melyek újabb és újabb weboldalra kalauzolnak tovább.

Ilyen alapelven épült föl a weblap menürendszere is:

1.) *Erényei, hátrányai*

A World Wide Web legfőbb *erénye* a gyorsaság és az interaktivitás. A weblapot szinte azonnal frissíteni lehet, mihelyst változtatás történik. Amint az információk változnak, szinte késedelem nélkül, még aznap – vagy még abban a percben – kicserélhetőek a régi információk, a nem aktuális hírek, frissekre, javított adatokra. Ez gyakori momentum lesz az esetemben is, abban a helyzetben, ha például mindig aktuális, naprakész információkkal szeretném kecsegtetni a könyvtár látogatóit.

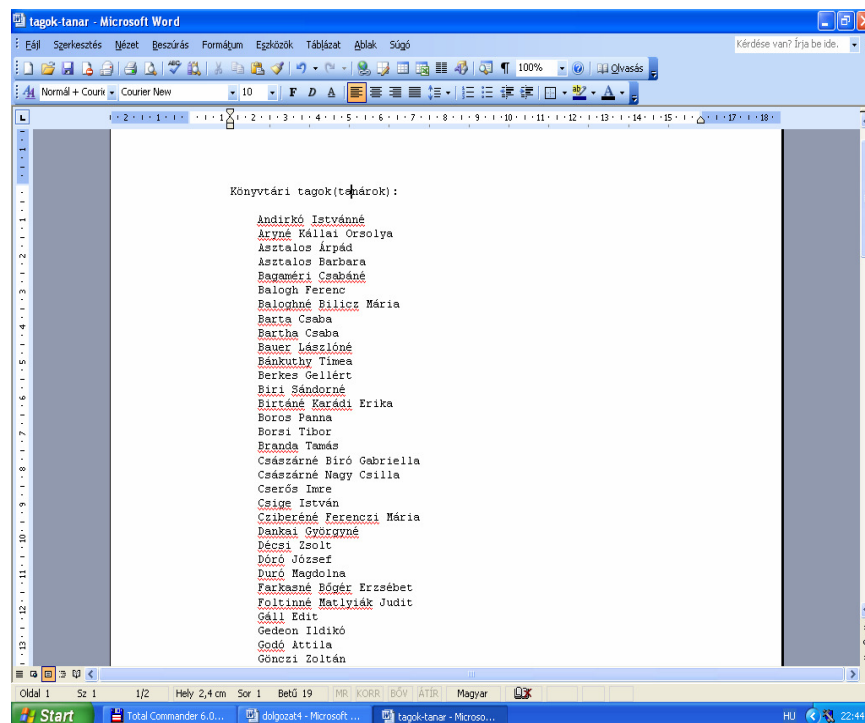
Hiszen a web kifejezetten vizuális üzenettovábbító közeg, amely az én kezembe is adta a különböző látvány- és színeffektus minden erejét, amivel lehetőségem nyílt többféle megvalósítási módokra. A színek a web szerves részét képezik, és ha már valaki képes rá, hogy egy honlapot közzétegyen a weben, akkor magától értetődően „megkapja” a színeket az olvasókra gyakorolt minden hatásukkal együtt.

Ezért én is olyan színt kevertem ki, választottam, amely a felhasználónak tetsző lehet a felhasználóbarát milyenségével, kék színével.

Az üzenetben közölt ismeretanyag mennyisége ésszerű határokon belül szinte korlátlan, minden tervező annyi oldalt tehet művéhez, amennyit szükségesnek tart, hiszen a dokumentum csak számítógépes adatállományként létezik.

A web-kommunikáció *hátrányának mondható*, hogy vannak, akik kimaradnak belőle. Nem mindenki ért a számítógépekhez – és nem is mindenki akar érteni hozzájuk. Van egy másik gond is a képernyőn megjelenő írások olvasásával. Ha választani lehet a papírra nyomtatott és a képernyőn kivetített szöveg között, akkor a többség még ma is szívesebben olvassa a nyomtatott szöveget, mert a számítógépes, monitoron való olvasás olykor egészen szemrontó is lehet. A szemnek a képernyő előtt percenként sokkal többször kell alkalmazkodnia, azaz élességet állítania, mint amikor nyomtatványt olvasunk. A webes kiadványokat is sokan inkább kinyomtatják, hogy aztán kényelmesen elolvashassák.³

Lehetőség van arra, hogyha valaki majd a weblapomról információt szeretne elmenteni, és esetlegesen kinyomtatni, és a későbbiekben a nyomtatott verziót is használni tudja. Éppen e célból ilyen információkkal is szolgál a könyvtári lap. (Például könyvtári tagok listája könnyen kimásolható egy word formátumba.)

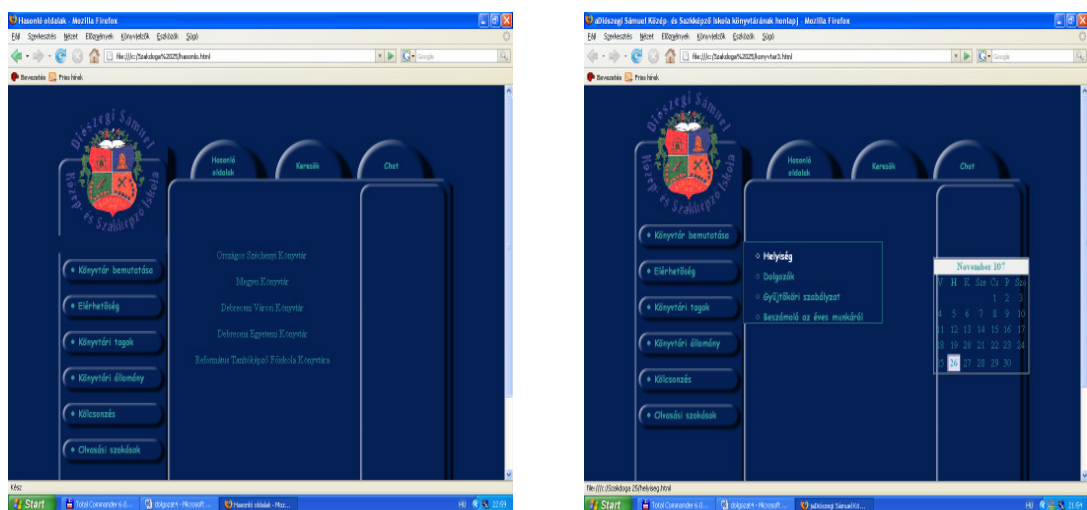
³ Christian, Crumlish : Internet a rohanó embereknek. Budapest, 1996, Pannem.

2.) A weblapok szerkezeti felépítése

Minden webhely oldalszerkezete több elemből épül fel:

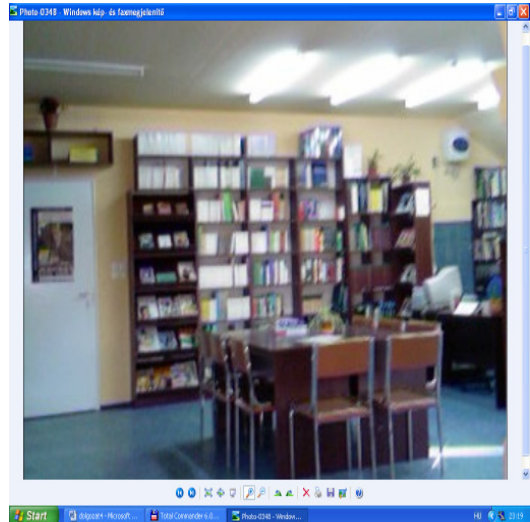
a) Megjelenített háttér: A weboldal szövege, ábrái, táblázatai mögötti lévő részt jelenti. A tapasztalatom azt mutatja, hogy jó ha, a webhelyről elérhető oldalak hátterei oldalról oldalra ugyan- olyanok maradnak. Honlapom készítése során próbáltam erre törekedni, ebből a gondolatból indultam ki. Ugyanazokat a színeket, ugyanazt a textúrát használtam az oldalak kialakításához. Ennek a háttérképnek az elkészítését, az Adobe Photoshop adta lehetőségek kiaknázásával tettem meg, és olyan 3 rétegből álló képet készítettem, amely állandó marad, apró kép, és tartalmi feltöltés cserélődése mellett.

Például: A keret megmarad, a tartalom változik:

b) Szöveg: A szavak a legalapvetőbb építőelemek, melyeknek jól olvashatóknak, világos fogalmazásúaknak és könnyen megérthető szavaknak kell lenniük. Használatuk számomra a tartalmi feltöltéskor kerültek előtérbe, hiszen úgy kellett –estemben- a menüpontokat összegyűjteni, hogy az oda látogatók részére érthető legyen, hogy mit takar, milyen további információkkal kecsegtet.

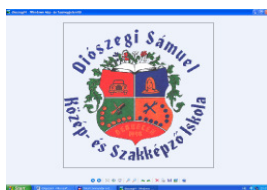
c) Képek: Mint a legtöbb weblap, az általam készített is, tartalmaz képeket is – fényképet, diagramokat vagy táblázatokat. A képek külön grafikai fájlok, amelyek szükség esetén letölthetők. A honlapról képek érhetőek el a könyvtári élet színtereiről. Betekintést ad a helyiség adta lehetőségek kihasználásáról.

d) Linkek: Jellemző, hogyha valaki meglátogat egy weblapot, és megtalálja a számára értékes, vagy érdekes linket akkor legközelebb egyből oda ugrik és nem nézi újra végig a webhely minden egyes oldalát. Ezért a webhelyet úgy kell kialakítani, hogy a látogatók gyorsan és bonyodalmak nélkül vándorolhassanak témáról témára, oldalról oldalra a könyvtári szolgáltatások között. A hiperlinkek segítik a weblátogatókat abban, hogy könnyűszerrel megtalálják az őket érdeklő információkat. Ilyen mondjuk egy e-mail link, mely hatékony eszköz a látogatók kezében, ami által cím előkotrása nélkül, egy előre megcímzett levelet tudnak küldeni az oldal készítőjének. A webmesterhez vezető e-mail címben ráadásként a telefon-, a faxszám is feltüntethető, ezáltal weblátogatók a számukra legkényelmesebb eszközt választhatják ki a kapcsolatfelvételre.

Webmester: mady23@freemail.hu

e) Logók: A logók általában sajátos módon megformázott szavak, vagy egyedi, kifejező illusztrációk. A logó egyedülálló, jellegzetes színeivel a webhely minden oldalát végigkísérve képi egységet tud teremteni. Ahogyan a könyvtár weboldalán is alkalmazott iskola logó, azaz a címerünk. Azonos helyen, azonos méretben képi egységet teremt az oldal bal felső sarkában.

Ezek az összetevők a gyakorlatban nem válnak szét ennyire élesen, ugyanis mindegyik elem hatással van a többire, és ezen pontok megvalósítására irányuló törekvés adja a siker titkát, amit én is szeretnék elérni.

De hogy hogyan is lehet a weblapom sikeres, ahhoz ezen kívül még sok összetevő szükségeltetik:

III. Sikeres weblapkészítés titka

1. Hogyan jelentessünk meg weboldalt a weben?

Fontos, hogy ha valaki a világhálóra mindenki számára megtekinthető honlapot kitesz, akkor tisztába kell, hogy legyen azzal a ténnyel, hogy az oldalnak meg kell felelni *felhasználói élmények* kielégítésének, illetve *tartalmi elvárásoknak*.

Az első website a *nyitóoldal*, amivel egy adott webhely látogatója összetalálkozik. Ez készíti elő a terepet a következő oldalak számára, mint egy könyv fedőlapja. Szerencsés ha:

- ✦ Kellemes benyomást kelt az oda látogatóban.
- ✦ Megfelelő felépítést sugall.
- ✦ Olyan lehetőségeket kínál, amelyek arra ösztönzik a weblátogatót, hogy tegyen felfedező körutat a weblapokon.

Ezt a pozitív hatást próbáltam a színekkel, elrendezéssel, megnyerő, ötletes menügombokkal sikeres irányba formálni, és elérni.

Ennél egy kicsit beljebb tekintve a weboldalon, egyéb fontos tényezőket is szem előtt kell tartani. Az oldalaknak tehát nem csak a tartalmat, hanem a felhasználói pozitív benyomást is tudniuk kell befolyásolni, hiszen a felhasználók először az összeállítást, szöveget, képeket és a főcímekeket nézik meg, és aztán nézik meg tüzetesebben a honlap többi részét. Nyelvtani helyesség mellett ügyelnem kellett, hogy ne essek abba a hibába, hogy a mondatokat értelmetlenül fogalmazzam meg, hisz megnyerőnek kell lenni, ha valaki elolvassa.

Ezért igyekeztem én is mindenkor egyértelmű menüpontokkal szolgálni, és tömör megfogalmazásokat használni. Úgy írtam, hogy könnyen áttekinthető legyen. Ne akartam elvárni a felhasználótól, hogy hosszú, összefüggő szövegeket olvasson el, ezért használtam inkább rövid bekezdéseket, alcímekeket és pontokba szedett felsorolásokat.

2. A weboldalak sikerének titka bizonyos jellemzők alapján

Azt gondolom, hogy néhány jellemzőt, ha figyelembe vesszük a honlap készítésénél, akkor sikeres lehet a munkánk. De mire is gondolok?

Miközben készítettem az oldalakat ügyelnem kellett arra, hogy maradjon meg a lapok között a *hierarchia*. Hiszen ha erre nem törekedtem volna, akkor összezsúszott volna a főoldal az egyéb, azon belül hivatkozott könyvtári linkekkel. Ez így viszont nem lenne szerencsés, hisz akkor a felhasználó nem tudná, hogy éppen hol jár a böngészés során, és az értékes információk, legfontosabb gondolatok, nagy valószínűséggel elkerülnék a figyelmét, nem lennének szembetűnő elemek az oldalaimon.

Az előző gondolataimnál, azaz a weboldalak felépítésekor már említettem, de itt is szükségszerűnek vélem újra kiemelni, hogy a fontos kész design, amely csak akkor lehet sikeres, ha *áttekinthető és megfelelően tördelt*. A betűtípus, a szín és a hírközlők egyéb adottságai csak eszközök egy fontosabb cél elérése érdekében, melyek akkor hatásos arculatúak, ha megerősítik az üzenet tartalmát. A használt szöveg elemek akkor tökéletesek, ha olvasóim egy szempillantás alatt felismerik majd a gondolataim lényegét.

A fent felsoroltak alapján elképzelhető vált számomra milyen is egy sikeres honlap, de hogy hogyan is történjen az elkészítése, azt a következőkben foglaltam össze:

3. Webhely kialakítása

Átgondolva a nyerő webhely felállítását, rá kellett döbennem, hogy a készítés menete mellett egyéb tényezőket is figyelembe kellett vennem.

Összegyűjtöttem néhány alapvető lépést, amelyeket fontosnak véltem, hiszen a fent említettek mellett manapság elkerülhetetlen, hogy a weblapokat a marketing világ is befolyásolja. A webhely és a marketing erőfeszítései annyira lesznek sikeresek, amennyire hűen követik ezen lépések mindegyikét. Bár a jelenlegi webszerkesztő programok könnyűvé varázsolják a webhelyek létrehozását, azért

mégis azok a weblapok lesznek sikeresek, amelyek meggyőző marketing stratégia részét képezik.

E stratégia elemei:

- a) **Tervezés:** E momentum véghezvitelekor át kellett gondolnom, hogy kikből áll a célközönség, milyenek az elképzeléseim a könyvtári látogatókról, valamint hogy milyenek az igényei, elvárásai a gyerekeknek, és a tanároknak. Szerettem volna olyan honlapot készíteni, amelyen minden oda látogató megtalálja a számára kecsegtető, csábítóerejű információkat. Ezért igyekezem a diákok esetében például a számukra gyakran használt chat oldal elérését is közvetlenül biztosítani, illetve a kollégák részére értékes adatbázisban való keresési lehetőséget nyújtani. Valamint az oldalt folyamatosan igényeknek megfelelően bővíteni, és naprakészen frissíteni, példát véve a hasonló könyvtári weblapkészítőktől.
- b) **Megvalósítás:** Egy webhely a tervező elképzeléseinek megfelelően lehet egyszerű vagy összetett. Ezért én már az elkészítése előtt összegyűjtöttem azokat a szöveges és grafikai fájlokat, amelyek megfelelnek a tervezés során összeállított célkitűzésemnek.

Amikor nekifogtam a honlap készítésének, először is keresnem kellett egy gépet, amin dolgoztam. A lap építéséhez megfelelt egy "mezei" PC is, kipróbálásához már egy Windowsos Firefox Mozilla böngészőprogram volt szükséges. Internet kapcsolat, azaz **host**, ez annyit tesz, mint házigazda, s valóban, nála lakik majd a lapunk, amely esetemben az iskolai szerveren futó iskolai honlap lett. Ennek a gépnek az Interneten ismert címe, sőt szinte mindig neve is van, és a nap huszonnégy órájában rajta van a neten. Ahhoz, hogy dolgozni tudjak, be kellett jutnom a hostra. Számos host biztosít anonim, nyilvános hozzáférést, bizonyos szolgáltatások használatára. Ezzel akár az Internet bármely szegletébe is elvitorlázhatunk, saját lap alapításához azonban nem elég. Kell egy **account** is, amit postafióknak, hozzáférésnek is próbálnak fordítani, de nem egészen találó. Lényegében arról van szó, hogy a host személyesen ismerjen minket és biztosítson számunkra egy zugot, ahová

virtuális ingóságainkkal beköltözhetünk. Az accounttal együtt jár egy **user-név** és egy **password** is. Ezenkívül futnia kell egy httpd programnak is. A sokak által használt és a hálózatba kapcsolt gépeken ésszerűen korlátozva van, ki mit írhat és olvashat.

Majd a webhely kialakítását a háttérkép, a megfelelő arculatot adó, image megválasztásával folytattam. Folyamatosan végeztem a készítés során a tesztelést, ami elengedhetetlen része a webhely-készítésnek. Amikor különféle oldalakat kapcsoltam össze egy webhellyé, biztosnak kellett lennem abban, hogy valóban minden oldal kapcsolódik egymáshoz, és hogy mindegyik hivatkozás kifogástalanul működik, jól készítettem azokat.

A siker titka a folytonos változás, az alkalmazkodás a környezethez. A webhelynek okot kell adnia a látogatóinak, hogy folyamatosan visszatérjenek. Érdeemes rendszeresen új anyagokat közzétenni és leszedni a régieket és véleményeztetni ezeket a web látogatókkal, akik segíthetnek a további kialakítást. És reklámozni, hirdetni a könyvtári honlap használhatóságát, hogy miért érdemes meglátogatni. Ezért mielőbb elérhető lesz a neten a könyvtári oldal, azon nyomban marketing stratégiát kell kezdenem.⁴

IV. A web arculata

1. A szép honlap és a működő honlap feltételei

Egy hatékony weboldal arculatát úgy kell, megtervezi és megvalósítani, hogy egyaránt legyen benne szöveg és a grafika, s azok arány egyensúlyban maradjon. A honlapnak elsősorban a látogató szükségleteit kell kielégítenie. Mindig tudni kell, hogy mit kíván az olvasó, mielőtt belefog valaki egy oldal megtervezésébe, elkészítésébe. Munkám elkezdése előtt ezért én is érdeklődtem a kollegáktól, illetve más-más könyvtári honlapokat böngésztem ötleteket merítve.

---

⁴ Bárfai Barnabás: Weblapkészítés házilag, Budapest, 2001, BBS-E

Egy oldal lehet alul-, de a ló másik oldalára esve (pl. túl sok grafikai elem) túldesign-olt is. Olyan szempontokat kell figyelembe venni, mint az átláthatóság, a jó navigáció, sok szöveges tartalom esetén az olvashatóság. Az oldalnak továbbá mind megjelenésében, mind tartalmilag hitelesnek kell lennie, valós információt kell megjelentetnie.

A **webdesign**, azaz a web arculata grafikai prezentáció és tervezés az interneten megjelenő web site- vagy honlap, illetve más applikációk, objektumok formájában. A leginkább hangsúlyozott alkalmazott grafika esetén, legalább annyira, mint egy újság, szórólap esetleg meghívó tervezése, ugyanúgy figyelembe kell venni a környezet és tartalom támasztotta követelményeket. Jelenleg a legtöbb webdesigner rendelkezik valamely grafikai ismerettel, vagy maga is végzett grafikus, művészeti, alkalmazott grafikai, nyomdai háttérrel. Sok tervező rendelkezik komoly ismeretekkel az Adobe Flash, a Photoshop területén, mivel egyre inkább követelmény e szakmában a sokoldalúság. Az arculattervező munkája logikus, lépésről lépésre felépített tevékenység, amelybe természetesen beletartozik a felelősségvállalás az elkészített munka külső megjelenéséért és tartalmáért, valamint elengedhetetlen feltétele az arány- és szépérzék, amelynek segítségével mindez megvalósítható. A hatékony design mindig a cselekvést megelőző tervezés eredménye, ami megegyezik a fent említett weboldal tervezéssel.

2. Általános alapelvek

A webnek, mint médiának vannak már kialakult ergonómiai kívánalmai. Egy jól működő oldal kialakításakor a következő általános érvényű szempontokat célszerű figyelembe venni:

- ✦ Projekt célja, hogy felhasználó barát és könnyen kezelhető, áttekinthető navigációs felület legyen.
- ✦ A hipertexten alapuló web elemei az adott témához fűződő linkek, amelyek összekötik az oldalakat, és egyéb oldalakra kalauzolják a felhasználót.

- Fontos a rövid betöltési és válaszüidő.
- Elkerülhetetlen megemlíteni az olvashatóság problémáját.. Az olvasási sebesség 25%-ra csökken a monitoron, ezért jó, hogyha a szövegek rövidek, lényegre törők, áttekinthetőek, szabatosak, de nem feltétlenül személytelenek.
- Ha megteremtjük az egyediséget, akkor elérjük a design jelentőségét. Segítségével bárki saját arculatot tud teremteni a maga számára, teret engedhet kreativitásának, mondanivalójának. Nem szabad sok mozgóképet és szöveget használni, valamint a keresztbe gördülő feliratok gyakorta alkalmazásával is csínján kell bánni, mert lefoglalják az ember periférikus látását is. Habár az animációk látványossá teszik az oldalt, ám leggyakrabban nem hasznos információt nyújtanak. Szerencsés, ha a fontos gondolatok lényegesen nagyobbak vagy élénkebbek a részletező, kifejtő állításoknál. Az alárendelt információk legyenek kisebbek, vékonyabbak, kevésbé feltűnőek.
- Figyelembe kell venni, hogy az internetezők eltérő internet-hozzáféréssel rendelkeznek, különböző böngészőket használnak. Erre a munkámban a későbbiekben ügyelnem kell, mert jelenleg csak Mozilla böngészőn tökéletes a honlapom futása.

3. Megvalósítás lépései

A szöveges, képi design sikeres megvalósításához az alábbi pontok figyelembe vétele szükséges:

- A legelső feladatomban az volt, hogy eldöntöttem, hogy mit készítek, kiknek a részére. Ezzel fogalmaztam meg a **célkitűzésem**et.
- Majd elterveztem az arculatát, összkép hatását, elrendezését, formai **megjelenését**.
- Igyekeztem a szavakat képekkel alátámasztani, **illusztrálni**, hogy felkeltsék a figyelmet.
- Tisztában voltam vele, hogy sikeres csak akkor lehetnek az oldalak, ha **folyamatos finomítások** eredményeként jönnek létre.

4. A leggyakoribb web design hibák

Jó érzéssel tölti el a weblapszerkesztőket ha a felhasználó, az ügyfél, a designer jó érzéssel távozik a honlapról, és eléri a célját.

Ám ha a weboldalt telítüzdelt **reklámok sokaságával**, akkor nem éri el a célját, hanem inkább magára irányítja a figyelmet, és sok banner, reklámcsík stb. esetén maga a tartalom vész el, főleg ha minden egyformán hangsúlyos. A mozgás a periférikus látására erős hatással van és *bevonzza* a tekintetet. Ez hosszú távon zavaró lehet, a felhasználó nem kapja meg az olvasáshoz, befogadáshoz szükséges nyugalmat. Illetve a flash tömkelege is ugyanezt a hibát eredményezheti. Szükségszerű ez okból: intró átugrása pont. A reklámok mellett zavaró lehet, ha a használt **szöveg** túl kicsi, és a szövegtestben a túl nagy betűméret.⁵

V. A weblap kivitelezése során alkalmazott technológiák

1. „A **HTML** (HyperText Markup Language= hiperszöveges jelölőnyelv) arra készült, hogy segítségével logikusan szervezett és felépített dokumentumokat lehessen készíteni. Ennek egyik fontos kiegészítője, hogy a nyelv alkalmas logikai kapcsolatok létrehozására a dokumentumon belül és dokumentumok között. A másik szolgáltatása, hogy képes kezelni a dokumentum és a felhasználó közötti interakciókat.”⁶ Egy leíró nyelv, melyet weboldalak készítéséhez fejlesztettek ki. Az SGML leegyszerűsített változata, amely ma már internetes szabvánnyá vált.

A) Története

Eredetileg azért használtak ilyen elemeket a felhasználók, hogy a dokumentum struktúrája, és tartalma megfelelően legyen megtervezve. Ezen elemek elhelyezését a különféle böngészőkre bízták, desing-t megvalósító formázók használata nélkül. Ennek ilyenfajta megvalósítása elég volt a kezdetleges tudományos környezetben a tudományos kutatóknak, hisz ők leginkább a tartalomra

---

⁵ Jakob, Nielsen: Web-design. Budapest, 2002, Typotex Kft. Elektronikus Kiadó.

⁶ Füstös János: World Wide Web. Bicske, 1998, Szak Kiadó. 15. o.

koncentráltak akkor. Ám a technika fejlődése megkívánta, hogy a tudósok elgondolása mellett gondoljanak a hétköznapi felhasználók igényeire, akik számára bizony nem utolsó szempont a megjelenés a tartalmi lefedettség mellett. Ennek megvalósítására különféle törekvések indultak el. Két vezető gyártó cég a HTML-ben a megjelenést vezérlő formázókkal bővítette a piacát.

Ezen dokumentumoknak a **tartalmát** és **struktúráját** kellett definiálni s a **megjelenítés vezérlését** ettől el kell különíteni.

Segítségükre az úgynevezett stíluslapok, azaz a CSS elemek álltak, így ezekkel egyes HTML elemtípusokhoz és egyedi elemekhez különböző megjelenítési stílusokat definiálhattak, a stíluslapot csak egyszer kell elkészíteni, ezek után a laphoz kapcsolni. Az arculat változtatása során nem kell az összes oldal kódját átírni, elegendő a stíluslapon változtatni. A CSS használatával a dokumentumok összefogottabban formázhatók, a HTML lehetőségeinél szélesebb körű formázási lehetőséget alkalmazva, egyszerűsíti, csökkenti a lap méretét.

B) Szimbólumai

HTML nyelven írott szöveges állományok leíró elemeket tartalmaznak, amelyek a megjelenítő programnak, különféle böngészőknek vagy egyéb eszközöknek leírják, hogyan is kell megmutatni, illetve feldolgozni az adott fájl tartalmát. Ilyen elemek használatával készítettem el a régi könyvtári honlapot, melyben a következő szimbólumok jelentek meg:

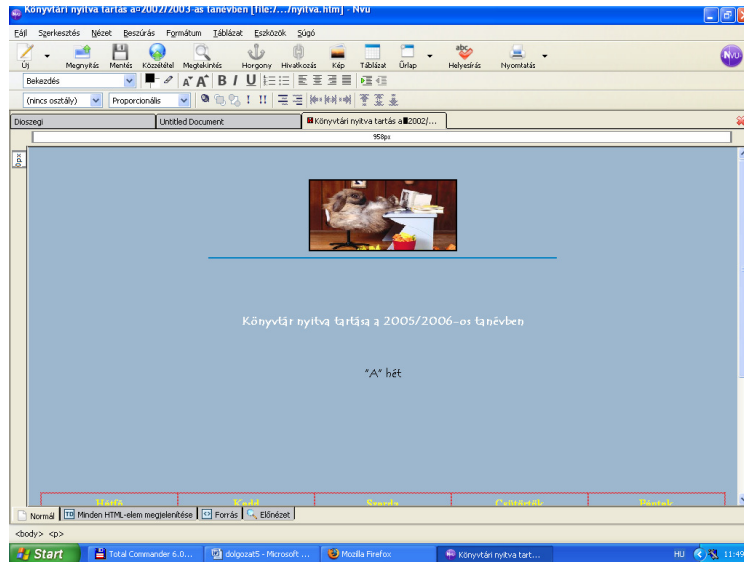
- + *strukturális* elemek, amelyek leírják, hogy mi a honlap témája, vagy a létrejöttének a célja.

<title>Régi könyvtári honlap</title>

- + *prezentációs* szimbólumok, melyek megadják, az adott szöveg hogy jelenjen meg pl. **szöveg** **vastag** kinézetet eredményez.

Például:

```
<b><font color="#ffffff"
face="Tempus Sans ITC" size="3">
<p align="center">Könyvtár nyitva tartása a 2005/2006-os
tanévben</p>
</font></b>
```


- + *Kapcsolatlétesítő elemek:* a dokumentum egyes elemei és más dokumentumok között.

Például:

```
<a href="http://www.freemail.hu/">Elérhetőség</a>
A „Elérhetőség” szót, mint egy kapcsolatot a megadott URL-hez
jeleníti meg.
```

- + *Eszköz elemek:* Ezen elemek segítségével menügombok, listák, beviteli adatmezők hozhatók létre.

Például:

```
<h6 align="center"><font size="3"
color="#000000"><a href="HAZI.HTML"
target=mainFrame><font face="Courier New,
Courier, mono" size="3"><FONT
color="9db7ce"><b>Magunkról</b></font></a>
```


C) Fő részei

Az egyik alkotórész a **fejléc** <head>, ami technikai és dokumentációs információkat jelenít meg, a másik a **törzs** <body>, amely a megjeleníthető információkat tartalmazza. Ez a struktúra a régi honlapom esetében a következőképpen néz ki:⁷

```
<html>
  <head>
    <title></title>
    <meta http-equiv="Content-Type"
      content="text/html; charset=iso-8859-1">
  </head>
  <body bgcolor="#FFFFFF" text="#000000">
    <frameset rows="130,*" cols="150,*" frameborder="yes"
      border="10" framespacing="0"><frame
      name="cornerFrame" noresize="noresize" src="frame5.html"
      scrolling="no"><frame name="topFrame" noresize="noresize"
      src="frame4.html" scrolling="no"><frame
      name="leftFrame" noresize="noresize" src="frame2.html"
      scrolling="yes"><frame name="mainFrame"
      src="frame3.html"></frameset>
    <noframes>
  </body>
</noframes>
</html>
```

2. XML, XHTML: „Az XML, ami az Extensible Markup Language (Kiterjeszhető Leíró Nyelv) jelölőnyelv rövidítése, a World Wide Web Consortium (W3C) XML munkacsoportjának a fejlesztése. Az XML a web születése óta szabványszerűen használatos HTML-hez hasonlóan kifejezetten a világhálón való információszállításra kifejlesztett jelölőnyelv.”⁸

Az XHTML a HTML megfogalmazása XML-ben. A köztük lévő különbség a formai követelmények szigorításából adódik. A weblapok kivitelezésének alapeszköze a HTML leíró nyelv, illetve a továbbfejlesztett változata, az XHTML. E család mérföldkő az Internet fejlődésében. Az XHTML a jelenlegi és jövőbeni modulok családjába tartozik, amelyek reprodukálják, kiegészítik, illetve kiterjesztik a HTML-t.

---

⁷ <http://hu.wikipedia.org/wiki/HTML>

⁸ Michael, Young: XML lépésről lépésre. Bicske, 2002, Szak Kiadó. 3.o.

Azonban a HTML nyelv első változatának kidolgozását követően számos új technológia jelent meg- pl: CSS, JavaScript, Flash-, melyeknek segítségével a World Wide Web-en történő publikálás eszköztára nagymértékben gazdagodott, melyek a HTML nyelv segítségével elkészített dokumentumokba „beágyazva” teszik/tehetik a weblapot dinamikusabbá, interaktívabbá, látványosabbá. Megjelenítésük kétféleképpen történhet: a böngészőprogram alapértelmezésben képes megjeleníteni őket (pl. CSS, JavaScript); vagy szükséges a megfelelő „plug-in”-ek, külön alkalmazások telepítése (pl. Flash). Ezek aztán mintegy beépülve a böngészőkbe, a későbbiekben gond nélkül jelenítik meg az összetevőket.

Előnyei:

- ✦ Könnyedén megtekinthetők, szerkeszthetők és érvényesíthetők.
- ✦ Jól szerkeszthetőek.
- ✦ Hasznosíthatják az alkalmazásokat (scripteket és appleteket), amelyek futtatásához szükséges vagy a HTML Document Object Model (DOM), vagy az XML Document Object Model
- ✦ Együttműködés képessége különböző XHTML környezetekben.
- ✦ A kifejlesztett modulok lehetővé teszik a létező és új tulajdonság-készletek kombinációját a tartalomfejlesztés és böngészőtervezés során.
- ✦ Folyamatosan kerülnek bevezetésre alternatív megoldások az internethez történő hozzáférésre. Végül, lehetséges lesz XHTML-konform tartalmat fejleszteni, amely használható lesz bármely XHTML-konform böngészővel.

A) *Különbségek a HTML 4-től*

a. **Formázottság**

Ennek feltétele, hogy az összes elem beágyazott legyen, nem átlapolt. Valamennyi elemnek szükséges hogy záró címkéje legyen.

`<p>konyvtar<em>mobiltelefonos informacio</em></p>`

b. Írásmód

Ellentétben a HTML-lel az XML kis- és nagybetűérzékeny, ezért a `<li>` és a `<LI>` külön címkének minősül.

c. Kötelező kezdő és záró címkék

A HTML bizonyos elemeinél lehetséges a záró címkék elhagyása. XML esetében minden elemnek rendelkezni kell záró címkével is.

`<p>ez az elso bekezdés</p>`

`<p>ez a masodik bekezdés</p>`

d. Attribútum-értékek használati módja

Az attribútum értéket idézőjelben kell szerepeltetni akkor is, ha értékük numerikus. `<table rows="4">` Az attribútum-érték párokat teljesen ki kell írni. Értékük meghatározott kell, hogy legyen. `<dl compact="compact">`

e. Üres elemek

Az üres elemeknek vagy záró címkéiknek kell lennie, vagy a kezdő címkét kell egy / jellel lezárni `<br />`, vagy `<hr></hr>`.

f. 'Köz'-ök használata

Az attribútum-értékekben a böngészők levágják a kezdő és záró 'köz'-karaktereket, a 'köz'-karakterek sorozatát pedig egy szóközzé (ASCII Szóközkarakter) konvertálják.

g. Script és Style elemek

Az XHTML-ben a stílus- és script elemek definiálásuk szerint `#PCDATA` tartalommal rendelkeznek. Ennek eredményeképp a `<` és `&` karakterek jelölő kezdeteként vannak értelmezve, egyedeiket (`&lt;`, `&amp;`).

h. Az 'id' és 'name' attribútumok

Az XML-ben a részazonosító típusa ID és elemenként egy ID típusú attribútum használható. XHTML dokumentumokban az id attribútumot kell használni részazonosítóként azoknál az elemknél is, amelyeknél hagyományosan a name attribútum volt használva.

i. Kompatibilitás

Bár az XHTML dokumentumokkal szemben nem előírás, hogy kompatibilisek legyenek a meglévő böngészőkkel, a gyakorlatban ezt nem nehéz megvalósítani.⁹

3. Dreamweaver MX

A honlap készítése során fellépő ötleteim megvalósításához szükségem volt az NVU mellett, egyéb szerkesztő felületre is. A választásom a létrehozáshoz a Macromedia programcsomagra esett, amely teljes Web-fejlesztői környezetet biztosít kezdő szinttől, a professzionális tartalom kialakításáig.

Ezen belül *Dreamweaver MX* programfejlesztői eszközt használtam fel a projekt megvalósításához. A *Macromedia* grafikus HTML-szerkesztője a *Dreamweaver MX*, professzionális webszerkesztő, melynek segítségével komplett oldalak készíthetők. A fejlesztői környezet angol nyelvű, jól felépített és jól használható sűgórendszere sok segítséget és ötletet adott a munkám során. A vizuális weboldal szerkesztővel egyetlen, integrált felületen megoldható állandó és változó oldalak tervezése, kialakítása és fenntartása a legújabb szabványok alkalmazásával.

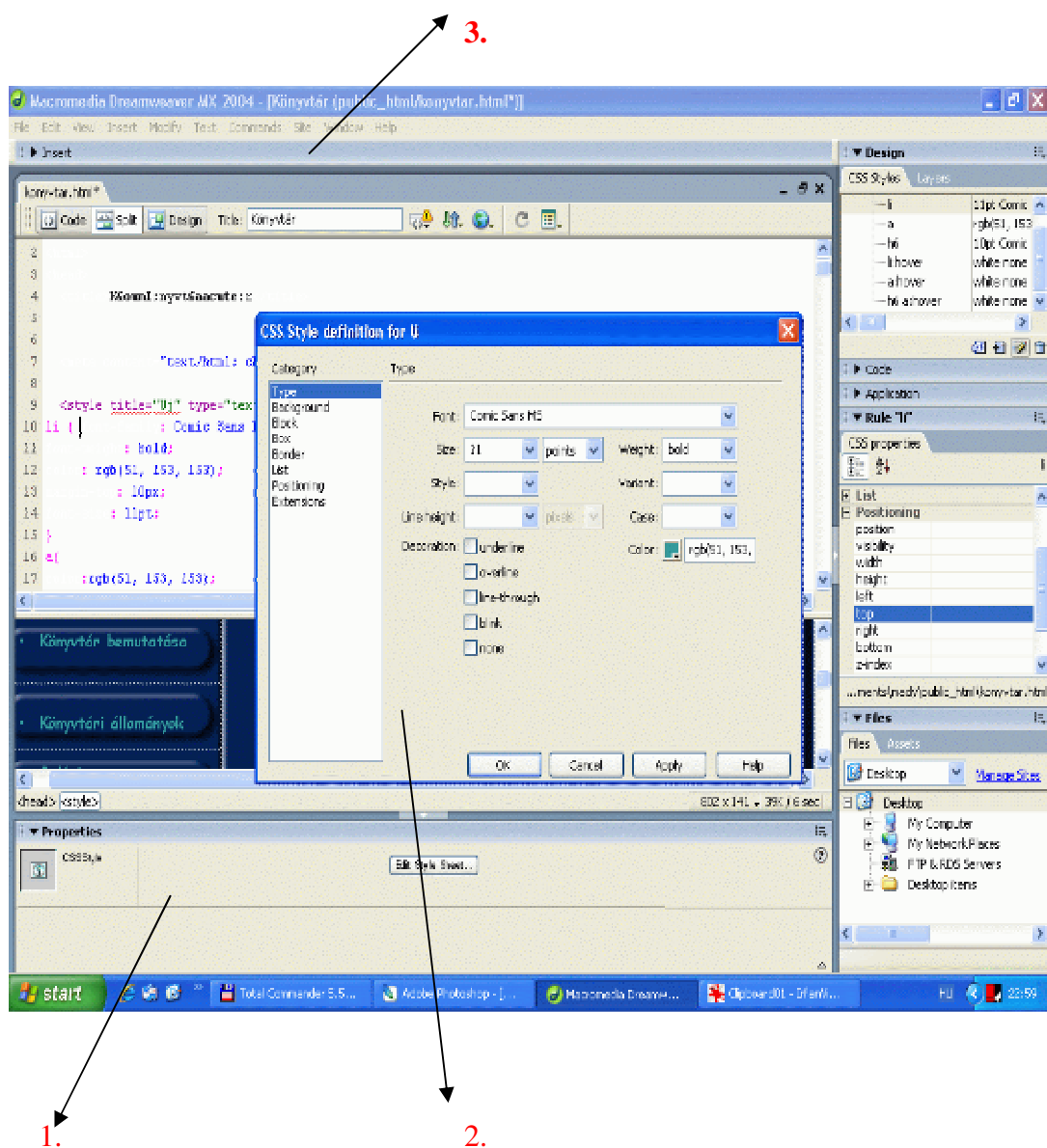
---

⁹ <http://www.sulinet.hu/tart/fncikk/Kacn/0/24761/index.html>

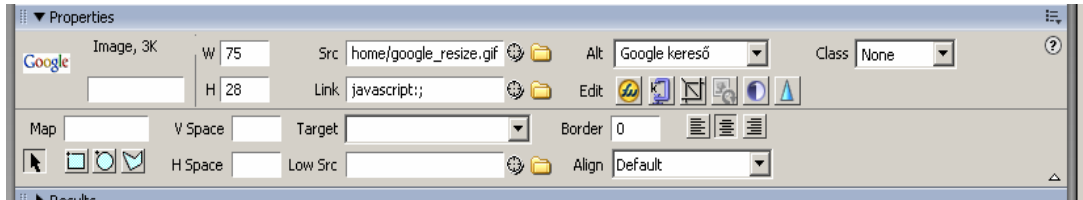
Széleskörű lehetőséget kínál, amivel látványos és tartalmas honlapok alakíthatók ki, jó, kreatív ötletek esetén.

Számomra akkor merült fel a használata, amikor a menürendszer kialakításához jutottam, hisz a legördülő menük a program használatával egyszerűen megoldhatóakká váltak.

A következő felület segítette a munkám e munkafolyamat kialakításában:

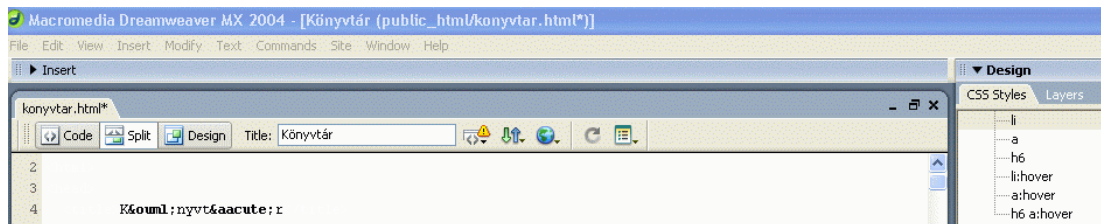
1: Properties panel (tulajdonságok): A oldal elemeinek (táblázat, kép szöveg, stb.) tulajdonságai állíthatók be ezen a palettán.

2: Document window (Dokumentumablak):
Ebben az ablakban látható az egész tervezési folyamat, itt oldalbeállításokat állíthatunk be.

3: Insert panel (beszúrás ablak):

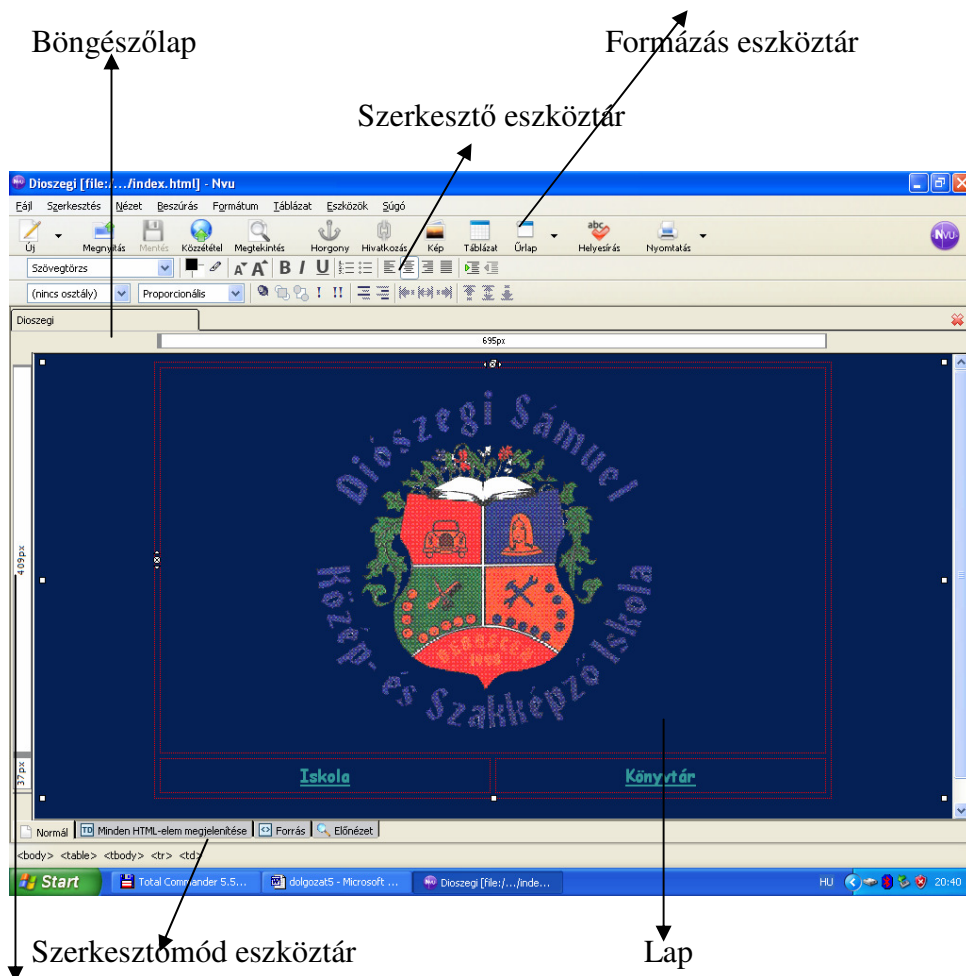

Ezen panel segítségével be tudunk szúrni hivatkozásokat, e-mail címeket, horgonyneveket, képeket, objektumokat, alkalmazásokat, flash alkalmazásokat és megjegyzéseket. És ezeket mellé még lehetőség van különféle speciális formai elemek, például gombok beszúrására is. Valamint elrendezéseket tudunk végezni, amely a megjelenési formáját fogja jelenteni az oldalnak.¹⁰

¹⁰ Benkő László : Dreamweaver MX gyakorlatban. Solymár, 2003, Béda Books.

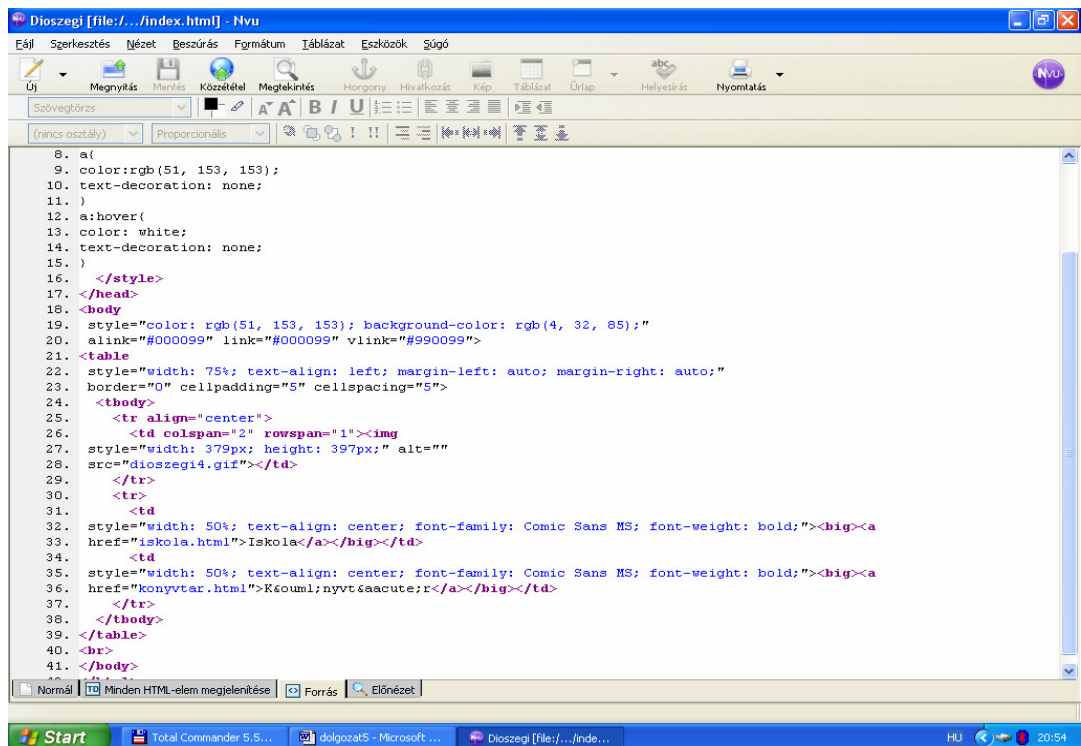
4. Az NVU honlapszerkesztő program:

A Mozilla HTML-szerkesztő komponensének továbbfejlesztése. 2 rétegnek íródott. Egyrészt a profi webszerkesztőknek, akik gyorsan szeretnék egy honlapot készíteni, illetve azoknak az alapszintű ismeretekkel rendelkező felhasználóknak íródott akik, komoly szakmai tudással nem rendelkeznek, ám saját honlapot szeretnék készíteni, és közzétenni az interneten. Az Nvu lehetőséget nyújt a szerkesztés során a források megjelenítésére is. Így lehetőségem volt mind a szerkesztő felületén, és esetenként a forráskódot átírva módosításokat végezni. A következő 2 ábra a szerkesztőmenü adta lehetőségeket mutatja be, melynél a böngésző nézetet az előlnézet menüből is elérhetünk. A másik ábrán pedig az oldalnak a forráskódja tekinthető meg. Ezt a nézetet elérhetjük a forrás\html-forrás nézetből is.

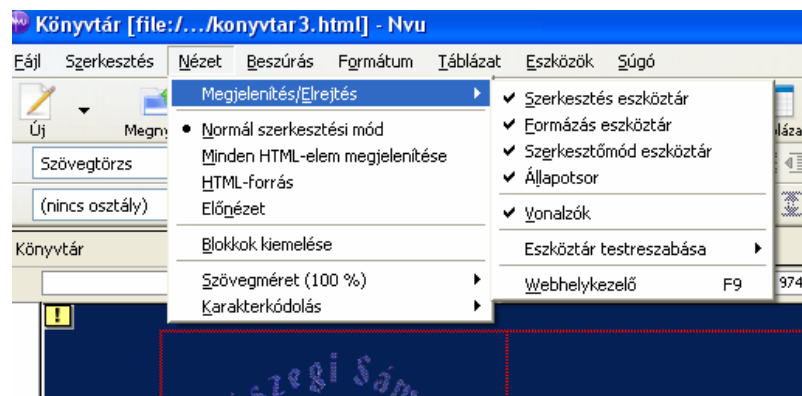
Vonalzók

Forráskódja a következő:

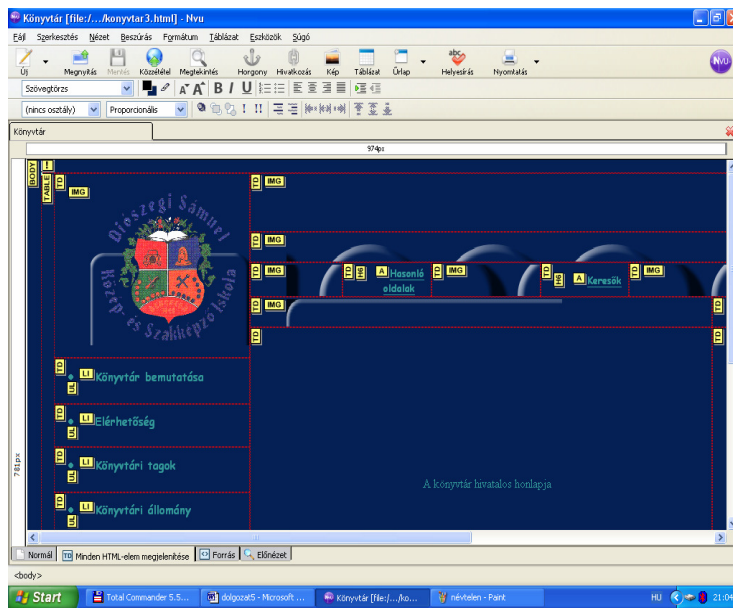


```
8. a{
9. color:rgb(51, 153, 153);
10. text-decoration: none;
11. }
12. a:hover{
13. color: white;
14. text-decoration: none;
15. }
16. }
17. </style>
18. </head>
19. <body
20. style="color: rgb(51, 153, 153); background-color: rgb(4, 32, 85);"
21. alink="#000099" link="#000099" vlink="#990099">
22. <table
23. style="width: 75%; text-align: left; margin-left: auto; margin-right: auto;"
24. border="0" cellpadding="5" cellspacing="5">
25. <tbody>
26. <tr align="center">
27. <td colspan="2" rowspan="1"></td>
30. </tr>
31. <tr>
32. <td
33. style="width: 50%; text-align: center; font-family: Comic Sans MS; font-weight: bold;"><big><a
34. href="iskola.html">Iskola</a></big></td>
35. <td
36. style="width: 50%; text-align: center; font-family: Comic Sans MS; font-weight: bold;"><big><a
37. href="konyvtar.html">Köuml;nyvtár</a></big></td>
38. </tr>
39. </tbody>
40. </table>
41. </body>
```

A fenti képen bemutatott eszköztárat a **Nézet / Megjelenítés/Elrejtés** menüpont segítségével tudjuk megjeleníteni, illetve elrejtetni.

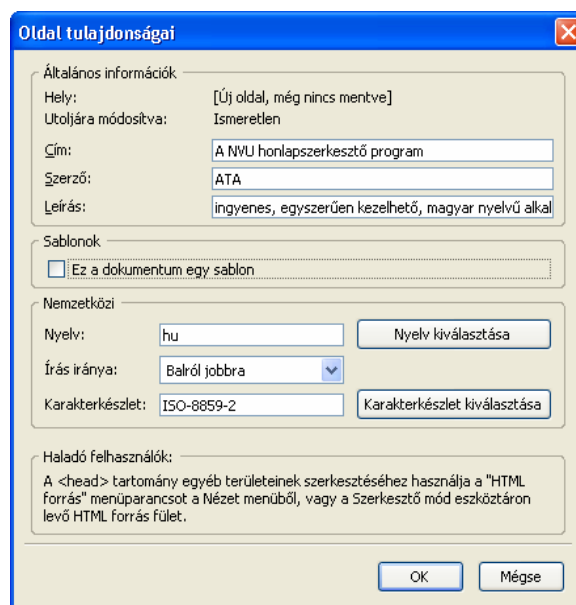

A **Szerkesztőmód eszköztár**on kiválaszthatjuk, hogy milyen módon szeretnénk az oldalt szerkeszteni.

A Minden HTML-elem megjelenítése nézetben a lapon láthatóvá válnak az egyes HTML címkék is. Ez a funkció sokszor a segítségemre volt, ha egymásba ágyaztam a listákat, táblázatokat.

Arra is lehetőségünk van, hogy oldalsablont hozzunk létre, amelyet felhasználhatunk akkor, ha több, azonos kinézetű, de tartalmilag különböző oldalt akarunk létrehozni. Az oldalsablon .mzt kiterjesztéssel kerül elmentésre.

A program legfontosabb funkcióit a **Szerkesztés eszköztárról** értem el. Ezek a következők:

Új: Ha az ikonra kattintunk új oldal jön létre egy új böngészőlapon.

Megnyitás: Helyi fájl, állomány, szövegfájl megnyitása, beolvasása.

Mentés: A szerkesztett állományt menthetjük el.

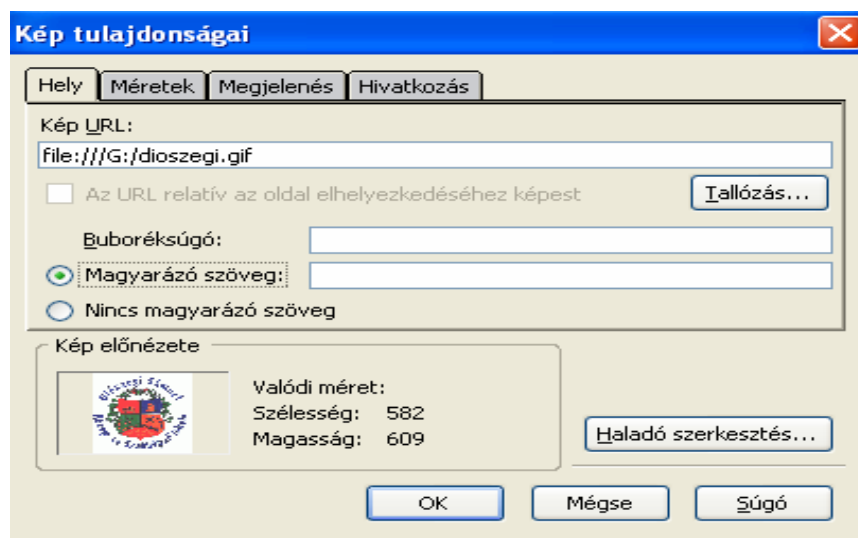
Közzététel: Az ikon segítségével fel tudjuk tölteni az állományainkat egy távoli kiszolgálóra.

Megtekintés: Az alapértelmezett böngészőben meg tudjuk tekinteni a szerkesztett oldalt.

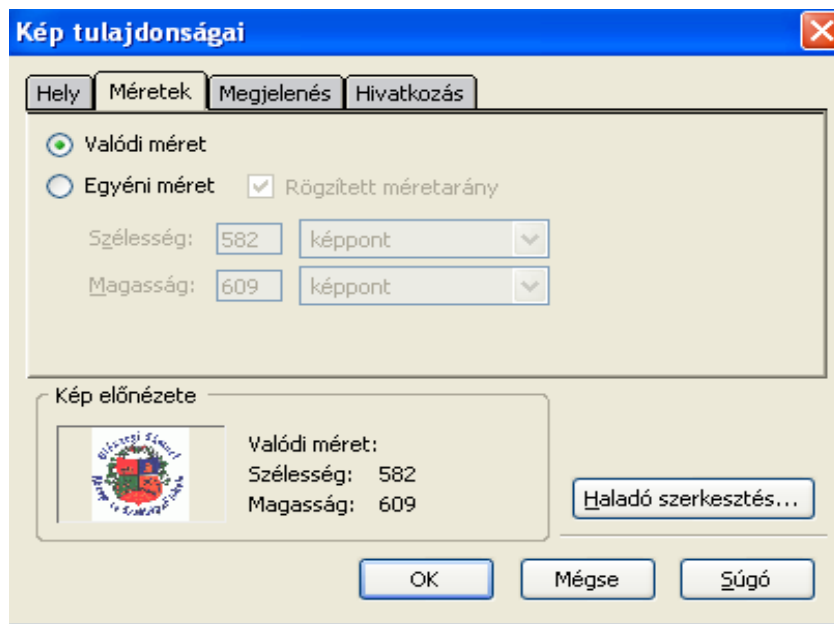
Horgony: A lapon belüli ugrásokat lehetővé tévő horgonyokat tudjuk elhelyezni.

Hivatkozás: Új hivatkozás beszúrása, vagy a kijelölt tulajdonságainak módosítása.

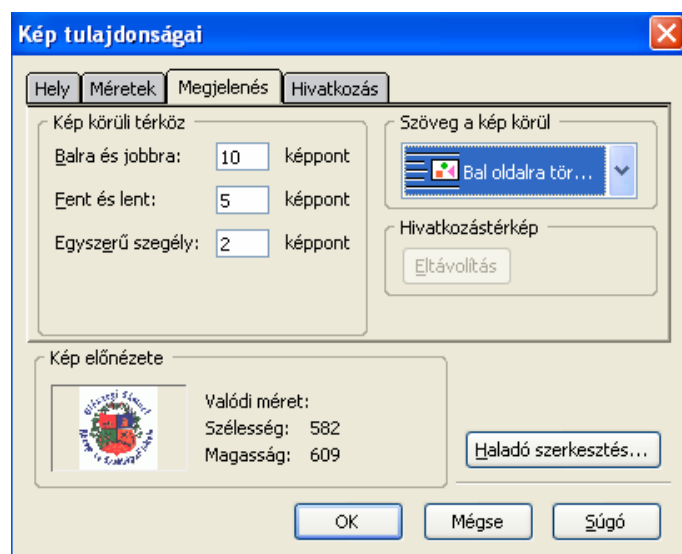
Kép beszúrása: Új kép beszúrása, vagy a kijelölt tulajdonságainak módosítása. Esetemben a címer formázásán szeretném bemutatni, hogy hogyan történt a képbeszúrástól a hivatkozásig.

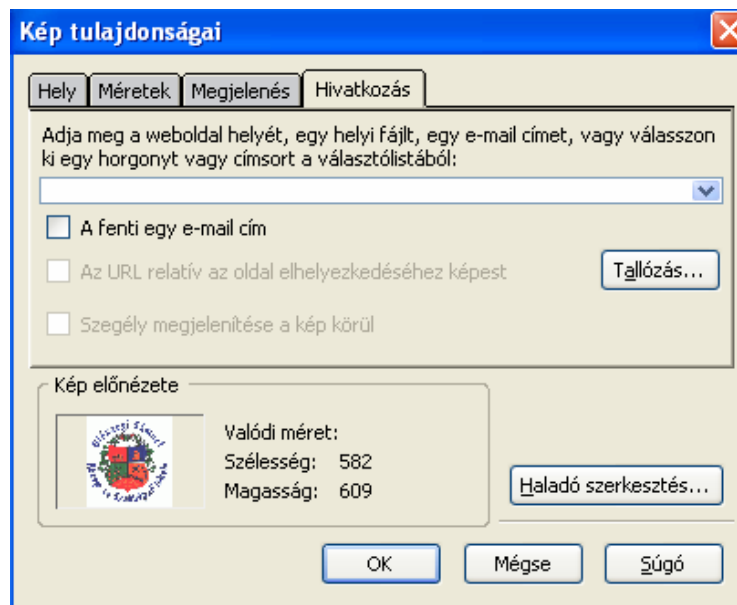
A méret fülön állítottam be a kép méretét. A valódi méret a kép eredeti, tényleges méretét jelenti. Amennyiben a *Rögzített méretarány jelölőnégyzet* be van kapcsolva, a kicsinyítés/nagyítás csak az eredeti képaránynak megfelelően történik. Természetesen a kép átméretezése úgy is megtörténhet, hogy a kép kijelölése után megragadjuk, majd vonszolni kezdjük a sarkain található négyzeteket (ez oldalaránytartó kicsinyítést/nagyítást tesz lehetővé). Ha torzítani szeretnénk a képet, akkor a kép oldalán, illetve tetején látható csomópontokat kell megragadnunk.

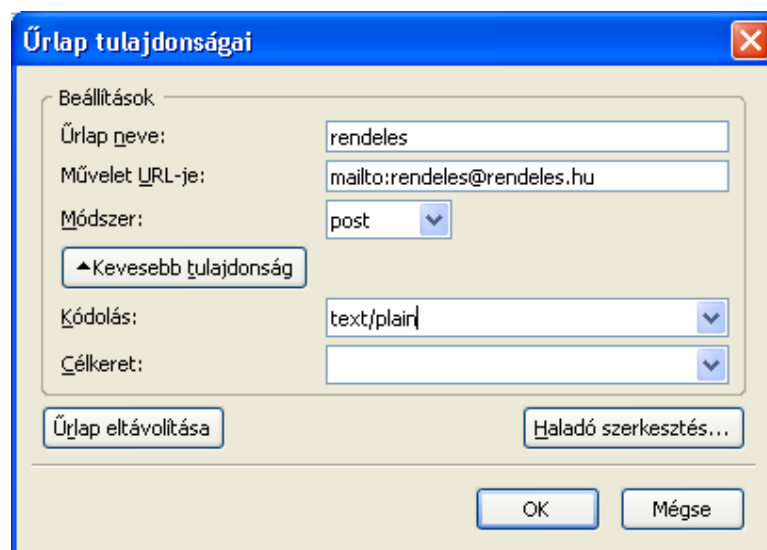
A Megjelenés fülön beállíthattam a kép körüli térközt, a megjelenő szegély vastagságát, illetve a kép igazítását (felül, középen, alul, bal oldalra tördelve, jobb oldalra tördelve).

Hivatkozás fülön lehetőségem volt arra, hogy a képen elhelyezzek egy hivatkozást a megadott oldalra, vagy e-mail címre. Ezt a funkciót a honlapra való belépéskor alkalmaztam. Képre kattintva elkalauzolja az olvasót.

Űrlap beszúrása: Új űrlap beszúrása, vagy a kijelölt tulajdonságainak módosítása

Táblázatok beszúrása:

A táblázatok fontos szerepet töltenek be a honlapszerkesztésben, hiszen nem csak adatsorok megjelenítését teszik lehetővé, hanem design okokból is rendkívül sokszor kell használnunk őket.

A táblázat ikon megnyomása után kiválaszthatjuk, hogy milyen módon kívánjuk beilleszteni a táblázatot.

Helyesírás ellenőrzés: Ezzel ellenőrizhetjük az oldal helyesírását.

Nyomtatás: Az adott oldalt nyomtathatjuk ki.¹¹

---

¹¹ <http://www.sulinet.hu/tart/ncikk/Rad/0/29416/index.html>

5. **Adobe Photoshop:** E

képszerkesztő, fényképfeldolgozó program alapötlete a Knoll tesvépár, John és Thomas nevéhez fűződik. A fotózás volt édesapjuk legkedveltebb időtöltése, ami az elkészítéshez az alapötletét adta, ám képtelen volt megjeleníteni a szürkeárnyalatos képeket, ezért elhatározta, hogy saját kódot írnak a fiúkkal. Együttműködve készítették el programjukat, melyet Photoshopként kereszteltek el. Ezt a nevet kizárólag munkanévnek szánták, arra számítva, hogy vevőjük úgyszólván átkereszteli a programot. Ám az Adobe marketingesei maradtak az elnevezés mellett, ez bizonyult a legszerencsésebbnek.

A grafikus szerkesztőket a képekkel való munka és a tárolás szempontjából két csoportra oszthatjuk. Megkülönböztetünk vektorgrafikus szoftvereket, melyek az ábrázolás során a képet alkotó alakzatokat matematikai egyenletekkel írják le, s így lehetőség van képek nagyítására és kicsinyítésére. Hátrányuk viszont, hogy fényképek kezelésére nem alkalmasak, ezért fontos megemlíteni a másik csoportba tartozókat.

A másik a rasztergrafikus kép pixelekből áll, és az állományok a kép minden egyes képpontjának színét és egyéb jellemzőit eltárolják. Ennek előnye, hogy minden egyes képpont külön szerkeszthető, így ez már a fényképek feldolgozására, retusálására kiválóan használható. Ennek is van hátránya, hogy ezek a képek sokkal nagyobb lemezterületet foglalnak és a számítógép memóriájának méretével szemben is igényesebbek, ugyanakkor az ilyen képek minőségromlás nélkül csak korlátozottan nagyíthatók.

E programok közé tartozik az Adobe Systems Photoshop nevű programja, amely széles körben elterjedt és használatos. Ezzel a szoftverrel szinte mindenféle képfeldolgozással kapcsolatos probléma megoldható. A programban korábban többféle újítás jelent meg, amelyet előbb vagy utóbb a konkurens programok fejlesztői is átvettek.

Munkámban sok segítséget adott a program adta lehetőségei kihasználása.

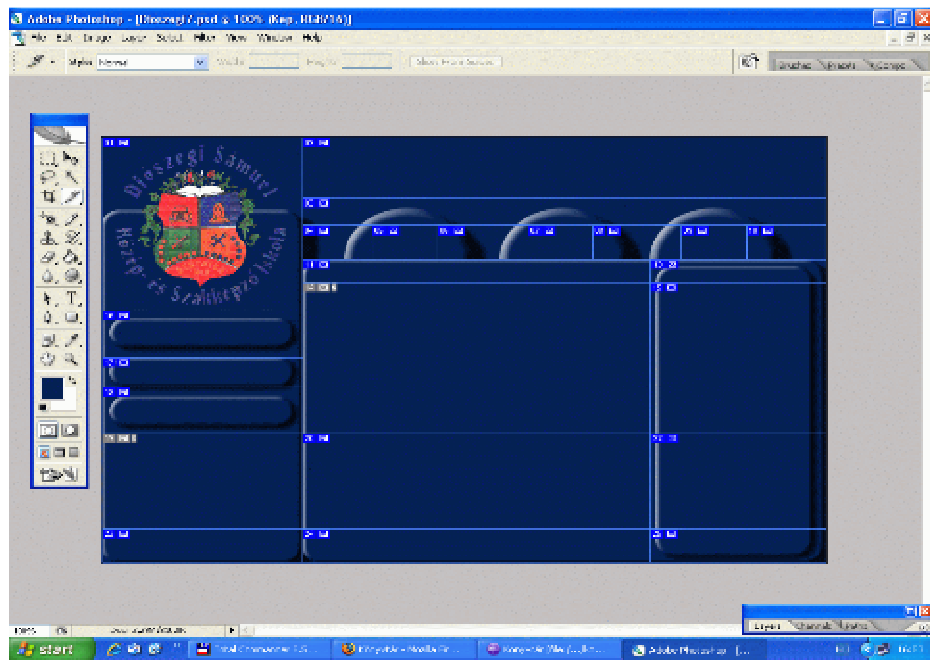
Ezek közé tartozik a rétegek kezelése (amikor a kép jellemző részeit különböző rétegekre – fóliákra – helyeztem, és rétegenként módosítják). Ezek egy külön könyvtárban elhelyezkedő, esetleg más fejlesztőtől származó, speciális funkciójú fájlok, külön programok, amelyek

The screenshot shows the Total Commander 6.03a interface. The current directory is 'f:\Egyetem\Szakdogas\25\images\'. The file list is as follows:

Név	↑Kit.	Méret	Dátum	Attr.
[...]	<DIR>		2007.11.25 15:11	----
Thumbs	db	6 144	2007.11.24 21:49	-ahs
Dioszegi7_01	gif	10 660	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_02	gif	308	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_03	gif	3 851	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_04	gif	1 836	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_05	gif	166	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_06	gif	2 561	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_07	gif	166	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_08	gif	2 572	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_09	gif	127	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_10	gif	1 784	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_11	gif	1 436	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_12	gif	67	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_13	gif	1 902	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_14	gif	788	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_15	gif	1 169	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_16	gif	2 821	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_17	gif	2 358	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_18	gif	2 977	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_19	gif	520	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_20	gif	534	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_21	gif	242	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_22	gif	724	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_23	gif	1 550	2007.11.17 14:39	-a-
Dioszegi7_24	gif	1 476	2007.11.17 14:39	-a-
spacer	gif	43	2007.11.17 14:39	-a-

betöltés után beépülnek a Photoshop program menürendszerébe. Ezeket az Image nevű könyvtárba helyezve el:

A képek rétegenkénti kezelése azért előnyös, mert a rétegekre helyezett objektumok a kép más rétegeinek módosítása nélkül változtathatók meg, tartalmuk önállóan mozgatható. A rétegek átlátszóvá tehetők, közöttük különféle csoportosítási és egyéb műveletek végezhetők, sorrendjük variálható, rajtuk külön-külön más grafikus szűrő alkalmazható. Mikor elkészítettem a rétegeket akkor, következett a feltöltésük. A tartalmi feltöltést a rétegek külön-külön feltöltésével valósítottam meg. Alkalmazásuk nagyban segítette az átlátható munkavégzést.

A Photoshop a képfeldolgozás legelterjedtebb programja, tudása mellett borsos ára miatt is a professzionális fotósok, képfeldolgozók megbecsült eszköze.¹²

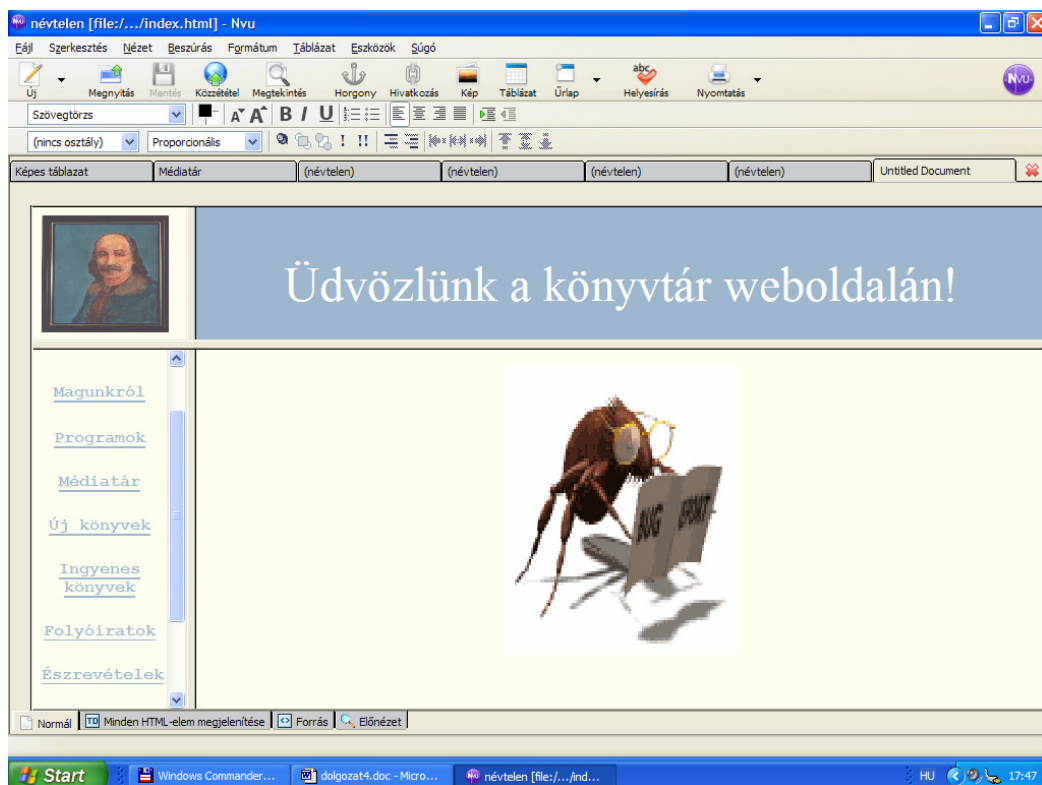
¹² Rose, Carla : Tanuljuk meg az Adobe Photoshop CS használatát 24 óra alatt. Budapest, 2004, Kiskapu.

VI. A régi és az új honlap készítésének menete

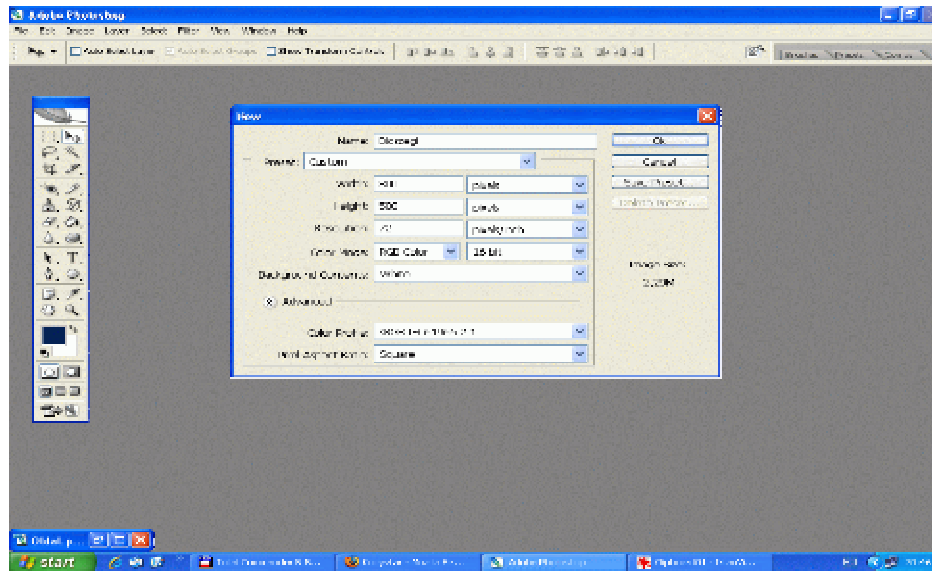
Az egy évvel ezelőtt készített honlap elkészítése a HTML nyelv segítségével történt. A parancsok sorról-sorra kézzel lettek beírva egy jegyzetömbbe, nem használtam egyéb honlap készítő programot. Jelenleg a honlap gyengéje leginkább a formai megjelenés, de tartalmi elmaradottság is előfordul. A frames háttéren táblázatok, képek, szövegek használata a jellemző.

Hiányosságot jelentett javascriptek és a flash animációk által nyújtott webdesign, amely barátságossá teszi a formai jellegzetességet. Nehézséget jelentett e módon az esztétikai megjelenés finomítása, ezért is került sor új honlap készítésre szerkesztő programok segítségével. Illetve azért mert a weblap csak helyi hálózaton volt elérhető, amelyen szerettem volna változtatni, hogy Interneten is elérhetővé váljon.

A honlapon megtalálható a könyvtárról való információk mellett egy médiatár, amely tudományterületeken való böngészésre ad lehetőséget. E mellett új könyvekről és ingyenes tankönyvekről ad tájékoztatást.

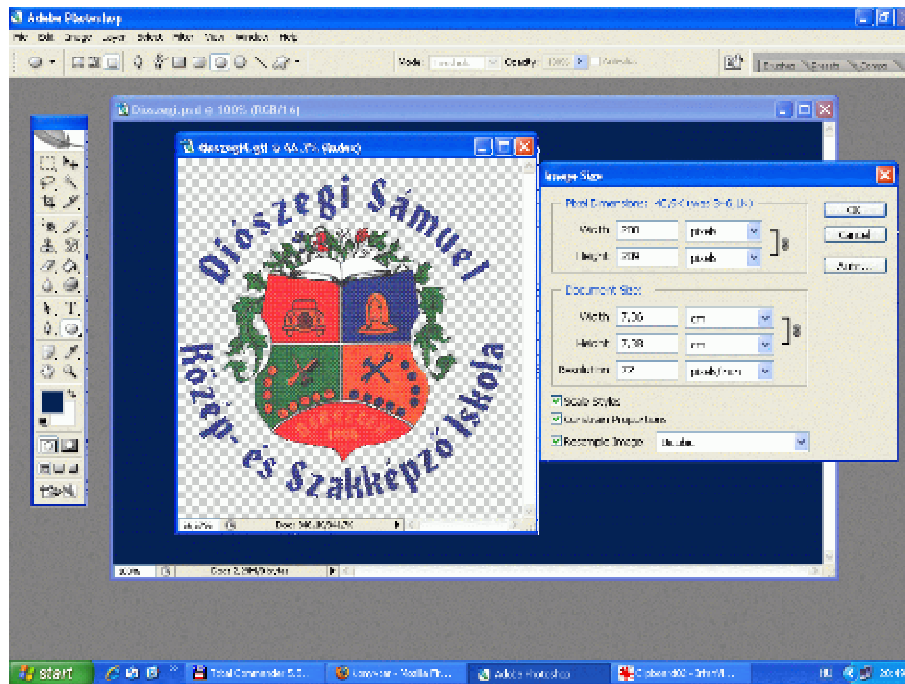
Ezen hibák kiküszöbölését és a fejlesztést szem előtt tartva kezdtem el egy új webdesign-nak megfelelő honlap szerkesztéséhez. A weblap kialakításához szükséges első lépésekhez a fent bemutatott Adobe Photoshop programot választottam. Melynek segítségével kialakítottam a háttérét a weblapomnak.

Először is egy új lapra volt szükségem. Tehát a kezdő lépés a fájl menü new menüjében egy **új kép létrehozása**. Fontos, hogy 800*500-as legyen oldal a létrehozáskor. Erre azért volt szükség, mert a legkisebb felbontás 800*600, a leggyakoribb pedig a 1024*768. Az 500 pedig elég volt az elemek létrehozásához, hogy kisebb képernyőn is jól mutasson.

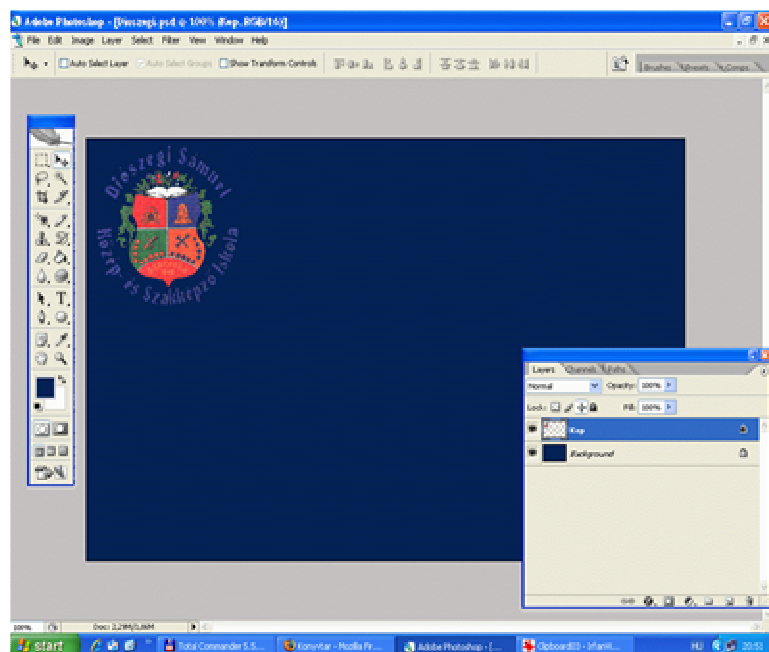
Ezután a **színbeállításoknál** beállítottam a kívánt színt, amit a háttérnek szeretnék használni. Melynek RGB színkeverési kódja: 042055 hexadecimálisan.

Paint Bucket Tool: Miután sikerült a színbeállítást elvégezni, az volt a célom, hogy a Diószegi Sámuel Iskola **címerét elhelyezzem** az oldalon. Ezért azt is megnyitottam. Azonban ez a címer túl nagy lett volna, mert a felbontása: 587*609, ezért lekicsinyítettem. Oly módon, hogy az image menü, image menüpontjával beállítottam a kívánt méretet.

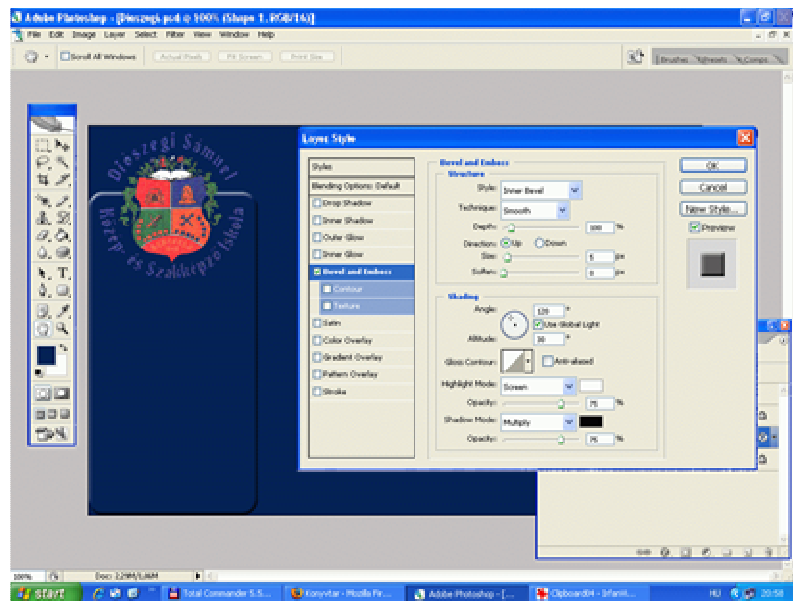
Ezután az átméretezett képet bemásoltam egy másolás paranccsal. A címer háttere átlátszó volt, ezért a beillesztés után a kép háttere nem ütött el a választott háttérszíntől.

Fontos megjegyezni, hogy Photoshop rétegekkel dolgozik. Átlátszó fóliaként értelmezhetjük. S eddig, ezek alapján 2 réteg van. Az egyik, amelyen a háttérszín van beállítva, illetve a másik, melyen a címer. A rétegeket egymásra illesztjük, melyek önállóan szerkeszthetőek.

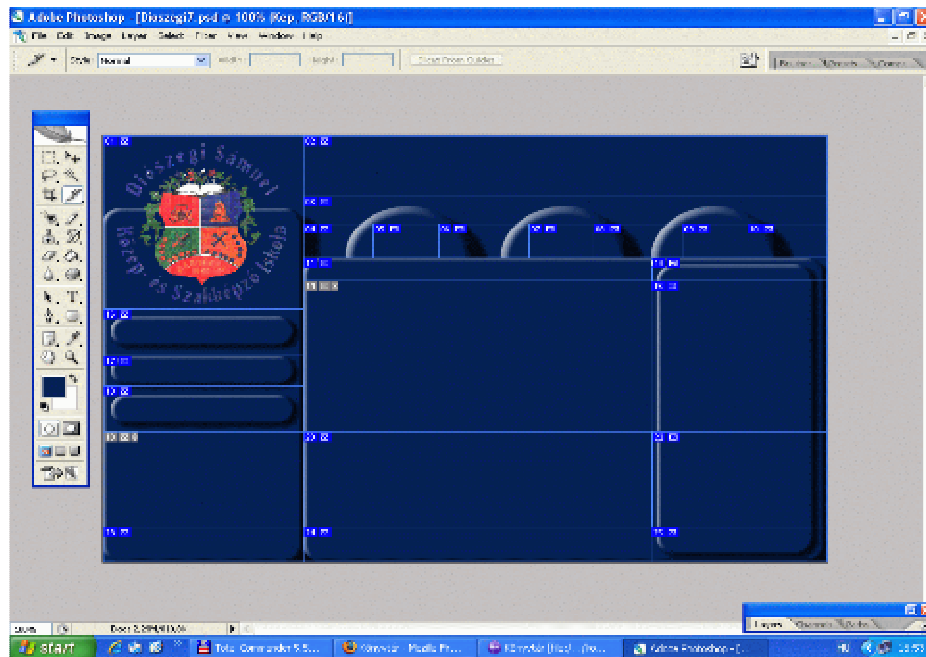
Miután ez megvolt **Rounded Rectangle Tools** (lekerekített négyzög) menü, és azzal megrajoltam a weblap 3 részét : a menü, a tartalom és az egyéb információk helyet adó részt. Itt az a probléma merült fel, hogy ezek sík elemek voltak, de a térhatás kialakítása számomra fontos volt. Ezért ezeknél az alakzatoknál választottam a **Blending Options** menüt, ahol kiválasztottam a Bevel and Emboss pontot, aminél beállítható a térhatás, illetve az árnyékolás. Mind a három négyzögön végrehajtottam.

Ezután kiválasztottam az **Elipse Tools**-t, amelyekkel megrajoltam a 3 kört, amelyek a 3 felső menüponthoz kellene. Elhelyeztem őket a megfelelő helyükre, azonban ezek az eddigi rétegek fölött jelentek meg a teljes körök, amely

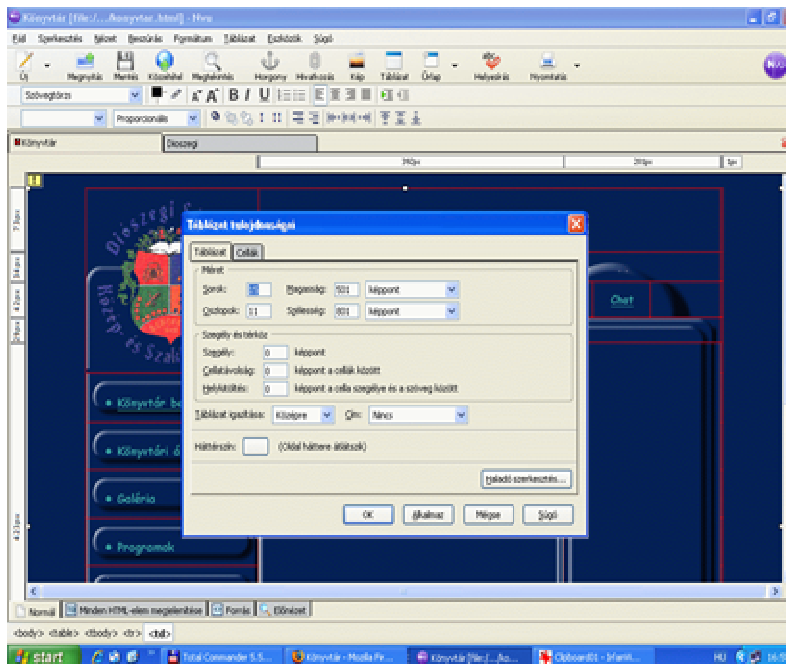
számomra nem volt szerencsés, mert éppen azt akartam, hogy csak a kör fele látszódjon. Ezért a layereket mutató kis ablakban a kört tartalmazó réteget, a négyzögeket tartalmazó rétegek alá helyeztem, így fedésbe kerültek a körök.

A weboldal bal oldali részébe terveztem a további könyvtári menügombokat. A fentiek mintájára létrehoztam egy újabb gombot, majd kialakítottam további 7-et. Ezután a **Slice Tools** segítségével feldaraboltam az így kapott képet, kialakítva így a weboldal tartalmi feltöltéshez szükséges struktúráját.

Ennek elkészülte után a Fájl menü **Save For Web** menüjét választottam, azaz mentés weblapként, amely az így faldarabolt képet elmentette egy html-be, ahol a képek darabjai egy táblázatba lettek beillesztve.

A következő lépésekhez már a mentett táblázat szükségeltett.

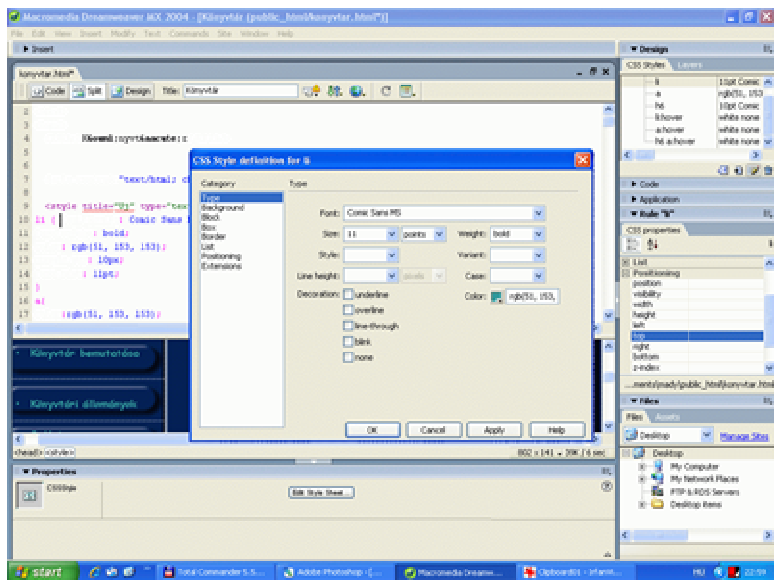

Az így kapott táblázat azon celláiba, amelybe írni szeretnék valamit, a cellába található képet a cella háttérképnek állítottam be. Így lehetővé vált hogy a cellába szöveget tudjak beírni.

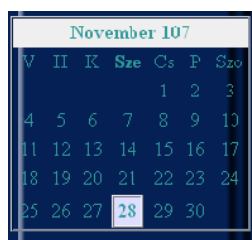
Ezután a bal oldalon szereplő gombokat, és a felső menüsört kitöltöttem. Majd a Dreamweaver segítségével a CSS elemek felhasználásával úgy alakítottam ki a gombokat, hogyha föléjük megyek az egérrel, akkor a betűszínük megváltozzon.

Az NVU és a Dreamweaver programokat használtam, hogy biztos legyen, hogy a Mozilla Firefox webböngésző program alatt az elképzelésem szerint jelenjen meg a honlap. Azt szeretném, hogy a gombok fölé menve az egérrel, akkor almenük jelenjenek meg.

Ehhez elkészítettem az almenüket, úgynevezett layerekben. Ám a layerek csak akkor kell, hogy megjelenjenek, hogyha az egérre fölé állunk. Ennek megvalósítására java scripteket szúrtam be. Ez biztosítja, hogy a megfelelő menü tűnjön föl a képen, ha a gomb fölé állunk az egérrel.

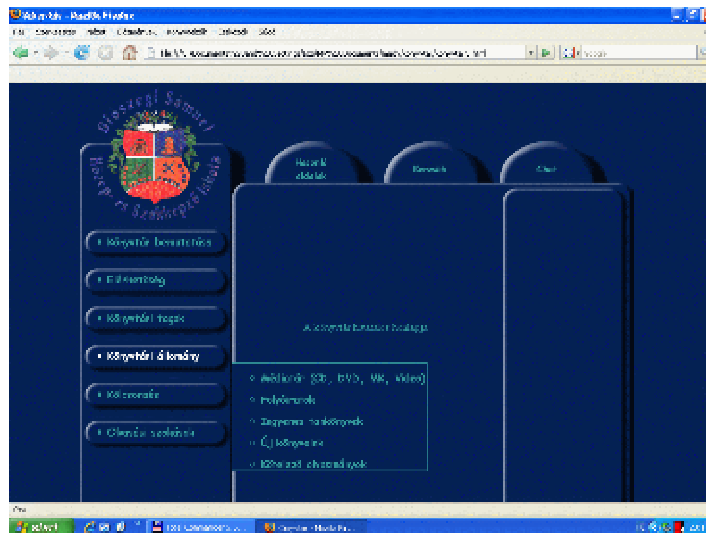

Az esztétikus megjelenés céljából használtam Javascript elemeket, pl . a jobb oldalon megjeleő naptár formájában.¹³

Ezután az összes menüponthoz elkészítettem a linkeket. Így kaptam meg a végleges formáját a honlapom összes weboldalának. Ezt a weboldalt másoltam le annyiszor, ahány oldal jelenik meg a honlapon, és feltöltöttem tartalommal a következő módon.

¹³ Michael, Moncur : Tanuljunk meg JavaScript használatát 24 óra alatt. Budapest, 2002, Kiskapu.

VII. A webhely bemutatása

A weboldal háttere, design-ja már megszületett, de el kellett dönteni, milyen menüpontok legyenek, amelyek az iskola munkáját tükrözik és a látogatók számára is informatívak. Itt természetesen figyelembe kellett venni az előző site-tal kapcsolatos tapasztalatokat és más gyakorlati kéréseket. Ne legyen se túl sok menü, mert nehéz áttekinteni és eligazodni, de ennek ellenkezője sem könnyíti meg a tájékozódást. A menük kialakításával irányíthatjuk is az oldalra látogatót, felkelthetjük a figyelmét. A honlapot úgy alakítottam ki, hogy igény szerint, legyen lehetőség további menüpontok beillesztésére, és emiatt ne kelljen az oldalt újra tervezni. A tartalomfejlesztésre vonatkozó elképzeléseim pl. kölcsönzési adatbázissal való kapcsolat, stb. A másik fontos momentum a könyvtárszerkezet kialakítása, amelynek valamilyen elvet kell tükröznie. A jól kialakított mapparendszer - a menükből kiágazó almenük- amelyek megkönnyítik az állományok kezelését és a site folyamatos karbantartását. A harmadik dolog, amire figyelnem kellett, hogy mekkora tárhellyel gazdálkodhatok, amire rendszergazdánktól kaptam meg a szükséges felvilágosítást: „elméletileg korlátlanul”. (Az iskola szerverének tárhelye 200 GB.) Ez elsősorban a hatalmas mennyiségű képanyag miatt fontos, mivel a szöveges állományok helyigénye kicsi.

Az ideális böngészőprogram a Mozilla Firefox. Gyakran alkalmaztam az oldalak elrendezéséhez táblázatos formát, amivel jól megoldható a szöveges és grafikai elemek elrendezése.

Az iskolával kapcsolatos információkat gyakorlatilag három hierarchiaszintre osztottam fel: a nyitóoldal, a menüpontokhoz tartozó belső oldalak, ill. az innen megnyitható böngészőablakok.

Az webdesign egyik alapkövetelménye, hogy egy site bármelyik belső oldalra téved el a felhasználó, mindig felismerje és tudja, hogy hol jár, milyen intézmény weblapján van. Ezért az összes oldalon keretként megtalálható a „címer”.

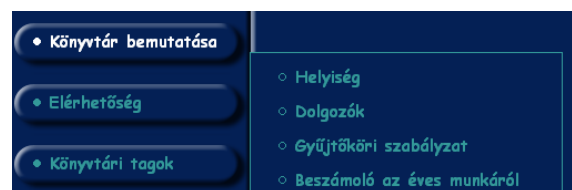
A menük kialakításánál, és tartalmi feltöltésénél ügyelnem kellett, hogy a legfontosabb információk megjelenjenek a honlapon. Céлом volt, hogy olyan weblapot készítssek, amelyet szívesen böngész majd az oda látogató, és megtalálja a számára érdekes információt. Eddig még nem volt a könyvtárnak saját weblapja, így nagy kihívást jelentett összegyűjteni azokat a tartalmi információkat, melyeknek biztosan meg kell, hogy jelenni a honlapon, mert fontos információt közöl.

A. Bal oldali menüpontok

A bal oldali menüponthoz elkészítettem az almenüket, melyeket tartalmilag a következő módon töltöttem fel:

a) Könyvtár bemutatása

E menüponthoz belül érhetjük el a könyvtárról szóló információkat, melyek a könyvtár bemutatásával kapcsolatosak. Képek segítségével tud az ide látogató tájékozódni a helyiségek, berendezések mikéntjéről, elrendezéséről. És betekintést nyer a könyvtár belső világába. Megismerhetjük dolgozókat is. Tudjuk, hogy a könyvtáraknak a gyűjtőköri szabályzat írja le, hogy milyen állománnyal rendelkezik. Ez a leírás könyvtáranként más és más, és frissítést igényel. Eme a szabályzatot is megtalálhatjuk a honlap e menüpontja alatt, melyből megtudhatjuk a „beszámoló az éves munkáról” című pont alatt, hogy könyvtári dolgozók milyen munkával segítették a könyvtár fejlődését a 2006\2007-es évben.

b) Elérhetőség

Az iskola, könyvtár adatait: címét, telefonszámát és elérhetőségét találhatjuk e menügomb alatt. Ide kattintva

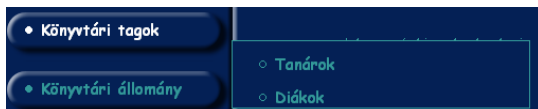

• Elérhetőség

e-mail küldésre is van lehetőség a könyvtárnak, ami segítségével a kapcsolattartás megkönnyül. Kérdések feltevésére és véleményezésre egyaránt lehetőség van.

c) Könyvtári tagok

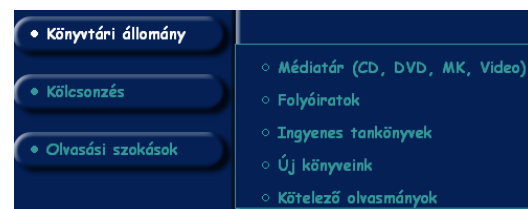
A könyvtárba való beiratkozás egyenlő a könyvtár által használt Szirén

integrált könyvtári rendszerbe való bevitellel. Az olvasók adatai rögzítésre kerülnek a rendszerbe, ahonnan bármikor elérhető a beiratkozott olvasók, könyvtártagok listája. Ez történhet osztályok szerinti lebontásban, illetve abc-s sorrendben is, ahogy a lista használója megkívánja. A honlapról lehetőség nyílik a lista megtekintésére is.

d) A könyvtári állomány

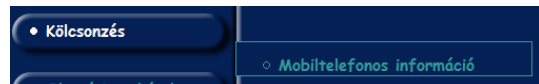
E gomb alatt található a tényleges információ az állomány összetételéről. Lehetőség nyílik megtekinteni, hogy milyen gyűjteménnyel rendelkezik az

iskola könyvtára különböző tudomány területeken CD, DVD és Videó- és magnó kazettákból. E mellett a folyóiratokra kattintva megtudhatjuk, hogy milyen időszaki kiadványokkal kedveskedik a könyvtár olvasói számára. Manapság a könyvtári munka szerves részévé vált a z ingyenes tankönyvek kezelése, amely sok problémát vet fel. Például a könyvek nem érkeznek meg az éve eleji könyvosztásra. Ezért gondoltam, hogy a honlapra látogatva megtekinthető legyen egy olyan lista, melyen szerepel a folyamatosan érkező ingyenes tankönyvek listája, melyeket fel lehet venni a könyvtárból, aki nem jutott időben hozzá. Az ingyenes tankönyvek mellett új könyvekkel is bővül időközönként a könyvtári állomány. Ezen menüpontra belül, elérhetünk egy erről tájékoztató hirdetményt is, rövidebb leírásokkal. A gyerekek számára égető probléma a kötelező olvasmányok kérdésköre. Itt megtalálhatnak néhány olvasmány rövidített leírását, amely segítségükre lehet a felkészülésükben.

e) Kölcsönzés

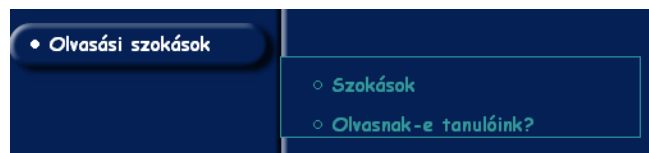
Ezt választva tájékoztatást kaphatunk

arról, hogy mobiltelefonnal hol érhetjük el a Diószegis könyvtár wap-os portálját. A telefonon keresztül elérhetővé tettem a legfontosabb adatait. Amennyiben a könyvtári integrációs rendszerünk elérhetővé válik az interneten keresztül, akkor szeretném megvalósítani, hogy interaktív lekérdezések is elérhetőek legyenek mobilon keresztül.¹⁴

f) Olvasási szokások

Itt két tanulmányközül van

lehetőség választani. Fel- mérési adatokat, statisztikát érhetünk el, amely a könyvtárba járó gyerekek olvasási szokását mutatja meg, és elemzi ki, melyből fény derül, hogy mennyit, és mit olvasnak az ide látogatók.

B. Felső menüpontok

Ezen menüpontok alatt elérhető linkek már nem a bal oldali menüpontnál

kaptak helyett. Úgy gondoltam, hogy ezeket megnyitva ellátogathatunk hasonló könyvtárak weboldalaira, illetve közvetlenül elérhetünk kereső felületeket, valamint a gyerekek számára közkedvelt chat oldalakat is.

¹⁴ <http://www.developershome.com/wap/xhtmllmp/>

VIII. Befejezés

A fentiekből megpróbáltam összefoglalni, hogy milyen eszközök felhasználásával lehet elkészíteni a mai követelményeknek megfelelő könyvtári honlapot. Mint az eddigiekből kiderül nem is olyan egyszerű feladat, amely sok munkával és kísérletezéssel hozhatja csak meg a kívánt eredményt. Szerencsére ma már számos olyan program áll rendelkezésünkre- melyek közül többet próbáltam bemutatni-, amelyek megkönnyítik a weblapkészítés folyamatát.

Munkám során nem csak arra törekedtem, hogy a könyvtár weblapja megjelenésileg is tetszést nyerjen, hanem igyekeztem olyan tartalommal is feltölteni, amely az oda látogatók számára elég információt nyújt a könyvtári szolgáltatásokról. Ezt azért is tartottam nagyon fontosnak, mert a megjelenéssel oda tudom csábítani ugyan a felhasználókat, de a célom az volt, hogy állandó látogatói legyenek a könyvtár weboldalának és elérjem, hogy előbb utóbb személyesen is meglátogassák és használják a könyvtárat.

Természetesen az elkészített weblap nem végleges, mert számos olyan terület van, amelyen további fejlesztések lehetségesek. Ilyenek például az OPAC beintegrálása az oldalban, valamint a mobiltelefonos szolgáltatások bővítése is.

Felhasznált irodalom

1. Bárfai Barnabás: Weblapkészítés házilag. Budapest, 2001, BBS-E.
2. Benkő László: Dreamweaver MX gyakorlatban. Solymár, 2003, Béda Books.
3. Christian, Crumlish: Internet a rohanó embereknek. Budapest, 1996, Pannem.
4. Hogyan írjunk szakdolgozatot? Győr, 2003, Kairosz Kiadó.
5. Füstös János: World Wide Web. Bicske, 1998, Szak Kiadó.
6. Jakob, Nielsen: Web-design. Budapest, 2002, Typotex Kft. Elektronikus Kiadó.
7. Michael, Young: XML lépésről lépésre. Bicske, Szak Kiadó, 2002.
8. Michael, Moncur: Tanuljunk meg a JavaScript használatát 24 óra alatt. Budapest, 2002, Kiskapu.
9. Nagy Tibor: Az Internet alapjai. Budapest, 1997, Szalay.
10. Rose, Carla: Tanuljunk meg az Adobe Photoshop CS használatát 24 óra alatt. Budapest, 2004, Kiskapu.

Internetes források

1. Sulinet: Az NVU honlap- szerkesztő program
<http://www.sulinet.hu/tart/ncikk/Rad/0/29416/index.html>
2. Sulinet: HTML vagy XHTML?
<http://www.sulinet.hu/tart/fncikk/Kacn/0/24761/index.html>
3. Wikipédia HTML
<http://hu.wikipedia.org/wiki/HTML>
4. XHTML MP Tutorial - Learn the WAP 2.0 Markup Language with the Help of Examples
<http://www.developershome.com/wap/xhtmlmp>